

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

REGIONALIZACE AKTIVNÍ POLITIKY
ZAMĚSTNANOSTI V ČESKU A POLSKU V LETECH
1999-2007

REGIONALISATION OF ACTIVE LABOUR POLICY
IN CZECHIA AND POLAND BETWEEN 1999-2007

Bakalářská práce

Štěpán Nosek

Praha 2008

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Marie Macešková

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci vypracoval samostatně za použití uvedené literatury.

Karviná, 21. srpna 2008

.....

Děkuji Mgr. Marii Maceškové za ochotu a trpělivost při vedení mé práce a za čas, který mi tímto věnovala.

Moje poděkování patří též Ivě Noskové za neocenitelnou pomoc při sběru dat a Aleši Noskovi za cenné rady. Oběma pak za konstruktivní kritiku i za podmínky, které mi při psaní této práce vytvořili.

OBSAH

Seznam obrázků	5
Seznam tabulek	6
Seznam zkratk	7
Seznam příloh.....	8
1. ÚVOD.....	9
2. TEORETICKÝ KONTEXT A VÝCHOZÍ PŘEDPOKLADY ..	13
2.1 Pojem „regionalizace“	13
2.2 Pojetí regionální politiky	14
2.3 Význam aktivní politiky zaměstnanosti	16
2.4 Vývoj nezaměstnanosti a regionálních rozdílů v nezaměstnanosti.....	17
2.4.1 Česko.....	17
2.4.2 Polsko.....	19
3. METODIKA	20
3.1 Finanční objemy.....	20
3.2 Charakteristika APZ.....	24
3.2.1 Česko.....	24
3.2.2 Polsko.....	25
3.3 Datová základna	26
4. REGIONALIZACE APZ	28
4.1 Regionalizace aktivní politiky zaměstnanosti v Česku	28
4.2 Regionalizace aktivní politiky zaměstnanosti v Polsku	29
4.2.1 Velkopolské vojvodství.....	30
4.3 Srovnání	32
5. REGIONÁLNÍ ANALÝZA APZ	34
5.1 Regionální analýza aktivní politiky zaměstnanosti v Česku.....	34
5.2 Regionální analýza aktivní politiky zaměstnanosti v Polsku.....	37
5.3 Srovnání	40
6. ZÁVĚR.....	42
ZDROJE.....	46
PŘÍLOHY	48

Seznam obrázků

Obr. 3.1 Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Česku v letech 1999-2007 v souvislosti s mírou nezaměstnanosti (výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti jsou v milionech korun, míra nezaměstnanosti v procentech).....	21
Obr. 3.2 Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Polsku v letech 1999-2007 v souvislosti s mírou nezaměstnanosti (výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti jsou v milionech zlotých, míra nezaměstnanosti v procentech).	22
Obr. 3.3 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti vztažené na hrubý domácí produkt (APZ/HDP) v Česku a Polsku v letech 1999-2007.	23
Obr. 3.4 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti vztažené na výdaje na státní politiku zaměstnanosti (APZ/SPZ) v Česku a Polsku v letech 1999-2006.....	24
Obr. 5.1 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 nezaměstnaného v Česku v letech 1999-2007 (průměr Česka = 100).....	35
Obr. 5.2 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 obyvatele v Česku v letech 1999- 2007 (průměr Česka = 100)	36
Obr. 5.3 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 nezaměstnaného v Polsku v letech 2005-2007 (průměr Polska = 100).....	38
Obr. 5.4 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 obyvatele v Polsku v letech 2005-2007 (průměr Polska = 100).....	39

Seznam tabulek

Tab. 3.1 Podíl získaných dat za polské powiaty v letech 1999-2007.....	27
Tab. 5.1 Spearmanův korelační koeficient mezi pořadím okresů podle počtu nezaměstnaných a pořadím okresů podle výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Česku v letech 1999-2007 ..	37
Tab. 5.2 Spearmanův korelační koeficient mezi pořadím powiatů podle počtu nezaměstnaných a pořadím powiatů podle výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Polsku v letech 1999-2007.	40

Seznam zkratk

- APZ (aktivní politika zaměstnanosti)
- PPZ (pasivní politika zaměstnanosti)
- SPZ (státní politika zaměstnanosti)
- MPSV (Ministerstvo práce a sociálních věcí)
- ČSÚ (Český statistický úřad)
- MPiPS (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej)
- PUP (powiatový úřad práce)
- WUP (vojvodský úřad práce)
- ESF (Evropský sociální fond)
- OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)

Seznam příloh

P. 1 Výdaje okresních úřadů práce na programy aktivní politiky zaměstnanosti v letech 1999-2007 (v tisících korun)	48
P. 2 Výdaje powiatových úřadů práce na programy aktivní politiky zaměstnanosti v letech 1999-2007 (v tisících zlotých)	51

1. ÚVOD

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) začala být ve vyspělém světě poprvé uplatňována v šedesátých a sedmdesátých letech 20. století jako reakce na ekonomickou krizi a s tím spojený růst nezaměstnanosti. Ve státech bývalého východního bloku se tato problematika stala aktuální na přelomu devadesátých let, při přechodu na tržní ekonomiku (Čechová 2006). Můžeme tak říci, že APZ je (zejména pak v našich podmínkách) poměrně novým prostředkem pro ovlivňování situace na trhu práce

Oprávněnost zájmu sociálně-geografického výzkumu o problematiku APZ lze přitom opřít o skutečnost, že v rámci APZ, jež je převážně koncipována jako samostatná politika státu, jsou do území alokovány významné finanční prostředky. Územní alokace těchto zdrojů, stejně jako i distribuce ostatních nefinančních nástrojů APZ, s sebou přináší významné regionální dopady. Tyto dopady pak mohou být pro některé regiony zásadnější, nežli územní dopady explicitně pojaté regionální politiky. Přestože nástroje APZ se postupně rozšířily mezi rozvojové strategie některých regionů, přesto i nadále přetrvává její koncipování jako relativně izolované státní politiky.

Aktivní politika zaměstnanosti spolu s například politikou na podporu přílivu zahraničních investic je v České republice jedním z mála příkladů politik, u kterých došlo k jejich částečné regionalizaci, tj. k přizpůsobení parametrů dané politiky regionálním specifikům. Hlavním úkolem této bakalářské práce je proto zjistit, jakým způsobem jsou při rozdělování finančních prostředků, vyčleněných státem (respektive příslušným ministerstvem) na APZ, mezi menší územní celky respektovány jejich skutečné potřeby v oblasti nezaměstnanosti. Dalším úkolem předkládané práce je kvantitativní analýza, resp. empirické ověření, zda regiony, jež registrují největší počet nezaměstnaných, dostávají největší finanční prostředky, a zda se tak regionalizace aktivní politiky zaměstnanosti skutečně projevuje v charakteru regionální alokace finančních zdrojů APZ.

Výše nastíněné úkoly budou provedeny pro Česko a Polsko v období mezi lety 1999-2007. Analýza bude prováděna na menších územních celcích těchto států, v Česku na úrovni okresů, v Polsku na úrovni powiatů. Vzájemná komparace výsledků za oba státy je rovněž součástí práce.

Cíle této bakalářské práce jsou následující:

- Popsat a srovnat systém regionalizace APZ v obou zemích.
- Porovnat obě země z hlediska objemu finančních prostředků věnovaných na APZ v období mezi lety 1999-2007.
- Provést regionální analýzu finančních prostředků APZ v Česku a Polsku na úrovni okresů a powiatů, a to v období mezi lety 1999-2007 a pomocí vybraných statistických indikátorů obě země srovnat.

Otázky, které si před zahájením práce kladu je možno shrnout následujícím způsobem:

- Je přístup k rozdělování finančních prostředků věnovaných na APZ mezi regiony v obou zemích podobný?
- Jsou obě země srovnatelné v celkové hodnotě poskytovaných částek?
- Je rozdělení dotací mezi regiony obdobné v obou zemích - dostávají nejvíce ty regiony s nejvyšší mírou nezaměstnanosti?

Poslední zmíněnou otázku pak lze transformovat do hlavní hypotézy této práce. Před zahájením vlastního výzkumu předpokládám, že největší prostředky jsou poskytovány do regionů, jejichž úřady práce vykazují největší počet nezaměstnaných a stejně tak předpokládám, že tato teze bude platná pro obě sledované země.

V práci bude nejprve nastíněn teoretický kontext a výchozí předpoklady, tedy skutečnosti, které je dle autora této práce nutno před začátkem samotné analýzy (kvalitativní i kvantitativní) uvést. V této části bude věnován prostor vysvětlení pojmu „regionalizace“ a důraz bude kladen na interpretaci tohoto termínu pro účely této práce. Součástí kapitoly bude rovněž diskuse regionální politiky a zařazení aktivní politiky zaměstnanosti jako součásti jejího širšího pojetí. Důležitou součástí zmiňované kapitoly bude též vysvětlení významu aktivní politiky zaměstnanosti. Stručně nastíněn bude také vývoj nezaměstnanosti v obou sledovaných zemích, jejíž míra je bezpochyby zásadním stimulem pro realizaci aktivní politiky zaměstnanosti. Při přípravě teoretického rámce používal autor především práce Maceškové (2005, 2008), která se vymezením, pro tuto práci klíčových, termínů (regionalizace, pojetí regionální politiky) ve svých pracích zabývala. Zajímavý pohled na pojem regionalizace a možnosti jeho uchopení nabídl ve své práci také Maláč (2007), který byl autorovi této práce inspirací při tvoření analogické kapitoly. V té části práce, v níž se autor věnuje významu aktivní politiky zaměstnanosti, byly použity zdroje přesahující rámec sociální geografie. Míra nezaměstnanosti má bezesporu dopad na ekonomiku státu (regionu). Je proto logické, že dopadem nízké (respektive vysoké) míry nezaměstnanosti se zabývaly především práce ekonomické, a to ať už, dnes již klasické učebnice ekonomie (Samuelson a Nordhaus 1991), tak i absolventské práce z let nedávno minulých (Koukalová 2006). Aby byl pohled na dopady nezaměstnanosti úplný musel být zmíněn též dopad psychologický a sociální. Bylo tedy opět nutné vyhledat autory

v tomto směru vzdělané a jejich publikace o výše zmíněném pojednávající (Buchtová 2002). Aktivní politika zaměstnanosti je též častým tématem prací studentů sociálních věd, z nichž bylo rovněž čerpáno (Čechová 2006).

Ve třetí, metodické, kapitole budou uvedeny finanční objemy, které jsou na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti v obou zemích věnovány, a bude komentována jejich souvislost s aktuální mírou nezaměstnanosti v dané zemi. Dále bude popsáno, co obě země chápou pod pojmem aktivní politika zaměstnanosti, jaké nástroje v jejím rámci používají, jak je legislativně zakotvena a kdo je za její realizaci zodpovědný. Jediným zdrojem při popisování výše zmíněného byla legislativa obou států, případně práce, které se tuto legislativu (a její vývoj) pokoušejí shrnout (Čechová 2006). Bude také uvedeno, jaká je dostupnost datové základny, potřebné pro provedení regionální analýzy a jak autor této práce při jejím sběru postupoval.

Čtvrtá kapitola je věnována regionalizaci aktivní politiky zaměstnanosti a tuto část tak lze označit jako kvalitativní analýzu. Prostor bude nejprve věnován analýze obou států a v části bezprostředně navazující pak budou uvedeny rozdíly, jež v přístupech obou sledovaných zemí existují. Jiných studií, jež by se zabývaly regionalizací aktivní politiky zaměstnanosti, si autor této studie není vědom. Tento fakt tedy znamená, že jedinými zdroji informací o rozdělení prostředků APZ mezi menší územní celky jsou samy instituce, které toto rozdělení provádí, tedy příslušná ministerstva, případně publikace vydávané přímo těmito institucemi. V případě Polska měl autor možnost pracovat s analýzami, které se zkoumané problematice alespoň částečně věnují (Ostapowicz a Ostapowicz 2005, Towalski 2003) a po nastudování několika takových analýz si udělat ucelený obrázek o mechanismu, pomocí něhož se zmiňované rozdělení provádí. V Česku nebyly analogické analýzy nalezeny, a jediným zdrojem informací tedy v tomto případě byly Ministerstvo práce a sociálních věcí a okresní úřady práce.

V páté, kvantitativní, kapitole bude provedena regionální analýza poskytovaných dotací mezi menší administrativní celky, v Česku na úroveň okresů, v Polsku na úroveň powiatů, resp. bude ověřeno, zda největší finanční prostředky směřují do oblastí s největším počtem nezaměstnaných, tedy do oblastí, které tuto pomoc potřebují nejvíce. Stejně jako v předchozí kapitole, budou i zde popsány rozdíly, které mezi oběma zeměmi v tomto směru existují.

Závěrečná kapitola pak bude věnována odpovědím na výzkumné otázky stanovené výše a diskusi s hlavní hypotézou předkládané práce.

Rád bych také na tomto místě osvětlil důvody tvorby této práce právě v tomto formátu. Pro srovnání s Českem bylo zvoleno Polsko, jakožto země, která v posledních letech prošla podobným procesem restrukturalizace a společenské i ekonomické transformace a jejíž výchozí podmínky se velmi blížily těm, jež známe z českého prostředí. Období po roce 1999 bylo zvoleno z důvodu reformy administrativního členění v Polsku, která k 1. 1. zmiňovaného roku

nabyla platnosti a která jako nižší administrativní celek zavedla tzv. powiaty, pro něž bude regionální analýza prováděna. Autor této bakalářské práce navíc považuje zmapování regionálních dopadů aktivní politiky zaměstnanosti za téma atraktivní a do značné míry korespondující s jeho zájmem o formy pomoci „nejslabším“ regionům. Vzhledem k absenci podobně strukturovaných prací je mu pak zpracování této dosud nepříliš zkoumané problematiky svým způsobem výzvou.

2. TEORETICKÝ KONTEXT A VÝCHOZÍ PŘEDPOKLADY

2.1 Pojem „regionalizace“

Považuji za nutné hned na začátku této práce objasnit, co se rozumí pod pojmem regionalizace aktivní politiky zaměstnanosti, respektive co se rozumí regionalizací jakékoliv státní (či evropské) veřejné politiky a kam toto pojetí regionalizace zařadit. Pojem regionalizace má několik významů, přičemž jinak je tento pojem chápán v ekonomii, politice či geografii. Popsáním jednotlivých typů regionalizace se ve své diplomové práci zabýval například Maláč (2007). Níže uvedený seznam není, a ani nemá být, vyčerpávajícím popisem všech kontextů, v jakých se slovo regionalizace používá. Má jen upozornit na různorodost významů tohoto termínu.

1. Regionalizace jako proces vytváření regionů

Toto pojetí regionalizace je typické pro geografii a demografii. V těchto vědních oborech se pojem regionalizace chápe jako činnost směřující k vymezení regionů na základě určitého ukazatele (ukazatelů). Snahou autorů, kteří regionalizaci provádí je vymezit co nejhomogennější regiony, tedy regiony mající z pohledu zvolených indikátorů srovnatelné charakteristiky. Demografickou regionalizací se zabývali například Pavlík a Rychtaříková (1986, s. 534-553), kteří na základě demografických charakteristik z roku 1975 vytvořili čtyři světové regiony. Sociogeografickou regionalizaci ČSR pak vytvořili například Hampl, Kühnl a Ježek (1978).

2. Regionalizace jako proces vytváření regionálních bloků

Maláč (2007) uvádí, že takto pojímaná regionalizace „pohlíží na vývoj v politických a ekonomických vztazích mezi státy z globálního pohledu a popisuje tak tendenci států vyvíjet politicko-ekonomické vztahy na regionální úrovni“. Lze tedy říci, že výsledkem takto pojímané regionalizace jsou organizace typu Evropské unie (EU), Severoatlantické zóny volného obchodu (NAFTA) či Společenství zemí jihovýchodní Asie (ASEAN).

3. Regionalizace jako emancipace regionů

Toto pojetí regionalizace je podle Maláče (2007) vlastní především autorům, kteří se zabývají evropskou integrací a jejím vlivem na evropské regiony. Dále hovoří o skutečnosti, že o procesu regionalizace v tomto smyslu slova se začalo hovořit od 80. let 20. století, kdy regiony začaly více prosazovat své zájmy jak na národní tak na evropské úrovni. Pod regionalizací v tomto pojetí si tak lze představit nárůst významnosti lokálních (regionálních) politických reprezentací na rozhodování vyšších celků (národních, evropských).

4. Regionalizace „neregionálních“ politik

Toto pojetí regionalizace definují Blažek a Macešková (2008) jako takové nastavení určité veřejné politiky, které nějakým způsobem reflektuje specifické podmínky a možnosti jednotlivých regionů. Zohlednění regionálních specifik se přitom odráží také v rozdělování finančních prostředků věnovaných na danou sektorovou resp. „neregionální“ politiku. O regionalizaci „neregionálních“ politik se hovoří především na půdě Evropské unie. Objevují se snahy provádět jednotlivé evropské politiky pomocí metod (tedy formou sledování skutečných potřeb a specifik jednotlivých regionů), jimiž je realizována evropská regionální politika (Maláč 2007) a působit tak efektivněji na rozvoj jednotlivých regionů a lépe tak plnit hlavní cíl regionální politiky Evropské unie – hospodářskou, sociální a územní kohezi regionů.

V tomto smyslu je v této práci na pojem regionalizace nahlíženo. Správné pochopení tohoto pojmu (regionalizace jako způsob provádění „neregionální“ politiky, resp. jako jeden z aspektů nastavení dané politiky) je pro správnou interpretaci předkládané práce zásadní. Pojetí regionalizace jako způsobu provádění sektorových politik v kontextu s tradičním pojetím (a chápáním) regionálních politik bude dále diskutováno v následující kapitole.

2.2 Pojetí regionální politiky

Studium regionálních rozdílů na různých řádovostních úrovních (Svět, Evropa, Česko) je tradičním tématem prací geografů (Nosek 2005; Novotný 2004). Stejně tradiční je studium přístupů a mechanismů, jež mají regionální rozdíly řešit, tedy regionální politiky. Je však otázkou, zda je samotná regionální politika, tak jak je tradičně pojímána, schopna výrazně ovlivnit socioekonomický vývoj jednotlivých regionů. V posledních přibližně dvou desetiletích sílí argumenty, že na vývoj regionálních rozdílů v socioekonomické úrovni má velmi pravděpodobně daleko větší význam celá hospodářská politika státu příp. EU (např. Molle 1990; Macešková 2007). Jeví se tak jako velmi přínosné sledovat dopady všech státních „neregionálních“ politik, které mohou mít na rozvoj jednotlivých regionů v konečném důsledku mnohem významnější vliv. Analýz, které se regionálním dopadem neregionálních politik zabývají, není příliš, což je do značné míry dáno problematikou dostupností datové základny.

Z prací, které se této problematice věnují, lze jmenovat například práci Maceškové, která ve své diplomové práci analyzovala regionální dopady fiskální politiky v Česku (Macešková 2005).

Současně s problematikou regionálních dopadů veřejných politik pak vyvstává zmiňované téma regionalizace veřejných politik. Snahou je při koncipování ve své podstatě „neregionálních“ politik uvažovat s regionální dimenzí, neboť tradiční sektorový přístup ve veřejné politice se ukazuje být při řešení regionálních problémů neúčinný (Blažek a Macešková 2008).

Někteří autoři, kteří se této problematice věnují (Blažek a Macešková 2008), rozlišují regionální politiku v úzkém a širokém pojetí, zatímco jiní autoři dávají přednost pojmům explicitní a implicitní regionální politika. Regionální politika v úzkém pojetí (explicitní) je taková politika, jejíž samotnou podstatou je pomoc určitým regionům (a slovo regionální je obsaženo již v jejím názvu), ať už jde o regiony hospodářsky zaostávající nebo nejvyspělejší (pojišťovací nebo strategická regionální politika). Regionální politika v širokém pojetí je souhrn všech politik, které mají určitý (větší nebo menší) regionální dopad, ačkoliv není jejich primárním účelem podporovat vybrané regiony a lze říci, že dopad, jež tyto politiky na situaci v jednotlivých regionech mají, není patrně zamýšlený. Implicitní regionální politikou se pak rozumí taková sektorová příp. horizontální politika, u níž došlo alespoň k částečné regionalizaci.

Podle prací, které se diskutovanou problematikou zabývaly (Blažek a Macešková 2008), je zřejmé, že celková částka vyčleněná na regionální politiku v úzkém pojetí je mnohonásobně menší, než částka použitá v rámci ostatních sektorových politik. Zmiňovaní autoři uvádí, že v roce 2007 bylo ze státního rozpočtu vyčleněno na národní regionální politiku zhruba 1,5 miliardy korun, zatímco na ostatní (sektorové a horizontální) politiky, jejichž vliv na jednotlivé regiony je, jak již bylo zmíněno, značný, bylo vynaloženo kolem 1 bilionu korun.

Ačkoliv téma veřejných financí se zdá být tématem ryze ekonomickým, z výše uvedeného je zřejmé, že zkoumání prostorového rozložení těchto finančních prostředků by mělo být i cílem geografů. Jedná se totiž o prostředky natolik významné a vývoj jednotlivých regionů tak zásadně ovlivňující, že jejich přehlížení, nebo neuvažování by bylo chybou.

Aktivní politika zaměstnanosti tak jak je v Česku koncipována, bývá často uváděna jako součást implicitně pojímané regionální politiky. Jak již bylo uvedeno v úvodní části, zjištění mechanismu, jaký se při rozdělování dotací určených na APZ používá a zjištění, jak moc tento mechanismus skutečně respektuje potřeby jednotlivých regionů (regionalizace APZ) je klíčovým úkolem této práce.

2.3 Význam aktivní politiky zaměstnanosti

Pro rozvoj každého státu (respektive regionu) je nepochybně důležité zvýšit počet pracujících, ekonomicky aktivních obyvatel na maximální možnou míru a využít tak co nejvíce lidského kapitálu dané oblasti. Je zřejmé, a mnohé studie o tom pojednávají (např. Samuelson a Nordhaus 1991), že je velmi nepravděpodobné dosáhnout úplné zaměstnanosti. Samuelson a Nordhaus (1991, s. 288) dále hovoří o skutečnosti, že „dokonce i kdyby se ekonomika nacházela ve stavu plné zaměstnanosti, byla by zde vždy určitá fluktuace – lidé, kteří hledají zaměstnání po absolvování školy nebo se stěhují do jiného města, ženy se mohou vracet do práce poté, co měly děti“. Tento jev se označuje jako frikční nezaměstnanost a jedná se o typ nezaměstnanosti, který je neodstranitelný a naopak pokusy o jeho odstranění mohou vést ke snížení efektivnosti ekonomiky (Samuelson a Nordhaus 1991).

Nicméně je žádoucí pokoušet se míru nezaměstnanosti snižovat na minimální možnou výši a to hned z několika hledisek. Důležitým podnětem pro snížení nezaměstnanosti je snaha o co nejlepší využití zdrojů, resp. lidského kapitálu. Cílem každého státu či regionu by mělo být zvýšit počet ekonomicky aktivních obyvatel, tedy obyvatel, kteří vytvářejí určité hodnoty a přispívají tak k prosperitě své i společnosti jako takové. Investice do lidského kapitálu se dostávají stále více do popředí zájmu a ukazatele, které hodnotí míru této pomoci, jsou dnes klíčovým ukazatelem vyspělosti.

Snížení míry nezaměstnanosti je pro stát (resp. státní pokladnu) výhodné i z ekonomického hlediska. Větší počet ekonomicky aktivních obyvatel znamená větší počet osob (tj. v kontextu této práce nižší počet nezaměstnaných), které odvádí daně a nepobírají příspěvky v nezaměstnanosti. Koukalová (2006, s. 18) uvádí, že „v momentě, kdy uchazeč o zaměstnání nastoupí do nového zaměstnání, vrací se část prostředků vynaložených na APZ zpět do státního rozpočtu formou odvedených daní z mezd umístěných uchazečů“. Dále se autorka zmiňuje o skutečnosti, že se pracující dostávají na vyšší životní úroveň a mají tedy i větší koupěschopnost, což je další faktor, který pozitivně ovlivňuje ekonomiku.

Dále je třeba zmínit hledisko sociální a psychologické. Vysoká nezaměstnanost s sebou z tohoto pohledu nese řadu negativních jevů. Zřejmé je vyšší riziko kriminality či celkového úpadku osobnosti a ztráty sociálních kontaktů. Velké množství takto sociálně vyloučených jedinců je pak problémem pro celou společnost a ohrožuje její další rozvoj a konkurenceschopnost. Psychologickým a sociálním aspektům nezaměstnanosti se věnovala například Buchtová (2002).

Námětem pro odbornou diskuzi je bezpochyby otázka, jak moc jsou nástroje používané aktivní politikou zaměstnanosti za účelem snižování míry nezaměstnanosti účinné a jak moc skutečně k jejímu snižování přispívají. Odpověď na tuto otázku však předkládaná práce nehledá. Z prací,

které se touto tematikou zabývaly lze jmenovat především práce Sirovátky, který ve svých pracích hodnotil efektivnost jednotlivých nástrojů APZ (viz Sirovátka 2002, Sirovátka 2003, Sirovátka 2006).

Podle Calmforse (1994) jsou úkoly APZ následující:

- Zlepšit vzájemnou informovanost mezi nezaměstnanými a volnými pracovními místy a učinit tento vztah více efektivním.
- Rekvalifikovat uchazeče o zaměstnání, tak, aby lépe splňovali požadavky lokálního trhu práce.
- Vytvářet přímá pracovní místa (ať už ve státním nebo soukromém sektoru).

Každý stát definuje APZ poněkud odlišným způsobem, nicméně výše uvedené cíle by měly být platné ať už je formální definice jakákoliv. Skutečnosti, jak APZ chápou obě sledované země, bude věnován dostatečný prostor v metodické části této práce.

2.4 Vývoj nezaměstnanosti a regionálních rozdílů v nezaměstnanosti

Ačkoliv není úkolem této práce popsat vývoj nezaměstnanosti a regionální rozdíly v její míře, je nezbytné se o těchto skutečnostech stručně zmínit, neboť se sledovaným tématem samozřejmě úzce souvisí. Zařazení tohoto bodu lze považovat za přínosné pro dokreslení potřeby, v tržní ekonomice snad i nutnosti, provádění intervencí na trhu práce, které aktivní politika zaměstnanosti představuje.

2.4.1 Česko

Po roce 1989 došlo k výrazným změnám v celé české společnosti, v důsledku těchto změn se objevil i zcela nový, do té doby nepoznaný, fenomén nezaměstnanosti. Česká republika byla v prvních letech po transformaci specifická svou stále ještě velmi nízkou mírou nezaměstnanosti, která byla ve srovnání s ostatními státy procházejícími analogickým procesem přechodu od centrálně plánované k tržní ekonomice velmi nízká. Výrazný zlom nastal v období mezi lety 1997-1999, kdy se míra nezaměstnanosti výrazně zvýšila, v roce 1997 poprvé překročila hranici pěti procent. Důvod tohoto náhlého zvýšení je třeba hledat ve vstupu populačně silných ročníků ze sedmdesátých let na trh práce, především pak ale v prohloubení problémů v regionech „s probíhajícím útlumem hlavních výrobních odvětví, s výraznými odbytovými problémy, nevyhovující dopravní obslužností a v neposlední řadě i s nevyhovující kvalifikační strukturou uchazečů o zaměstnání“ (ČSÚ, 2004, s. 1).

Blažek a Csank (2007) rozlišují ve vývoji registrované míry nezaměstnanosti po roce 1990 tři fáze vývoje regionálních nerovností (jak na úrovni krajské tak mikroregionální). V první fázi, mezi lety 1990 a 1995, podle nich nedochází k jednoznačnému vývoji regionálních rozdílů. Druhou fází, kterou vymezují jako období mezi lety 1996 a 2000, pak označují jako

divergenční, tedy jako období, ve kterém se rozdíly mezi regiony výrazně zvětšily. Třetí fázi zahájenou rokem 2001 pak označují jako období stagnace, kdy se regionální rozdíly v míře nezaměstnanosti (a v jiných ukazatelích) již výrazně nemění. Obecně lze tedy říci, že „otevření společnosti“ s sebou přineslo odpovídající vývojovou dynamizaci a selektivní tendence byly daleko patrnější (Hampl 2005). Nejvíce problematickými se staly regiony, které byly v průběhu předchozích více než čtyřiceti let preferovány, tedy především pánevní oblasti – centra těžkého průmyslu – Ostravsko a severozápadní Čechy.

Analýzou regionálních rozdílů v nezaměstnanosti se dále zabýval např. Tomeš (1996). Podle tohoto autora není do začátku roku 1992 možné sledovat výraznou regionální diferenciaci v míře nezaměstnanosti, neboť zvýšení míry nezaměstnanosti bylo dáno makroekonomicky a působilo tedy na celém území republiky plošně. Ve druhém období (v průběhu a po roce 1992) lze již sledovat nárůst meziregionální variability v míře nezaměstnanosti a to v důsledku rozdílných podmínek pro „rozvoj soukromopodnikatelských aktivit“ a problémů některých regionů s konverzí hospodářské základny. Zdůrazňuje, že nejhorší situace je v regionech s vysokou koncentrací těžkého průmyslu, pro které je též charakteristická zvýšená koncentrace „sociálně a kulturně méně adaptabilních obyvatel“, tedy na Ostravsku a v severních Čechách. Zároveň však dodává, že regionální rozdíly, jež v Česku v roce 1996 existovaly, jsou z evropského pohledu takřka zanedbatelné.

Ve své práci se autor (Tomeš 1996) též pokusil objasnit důvody mimořádně nízké míry nezaměstnanosti v Česku v první polovině devadesátých let. Z jeho analýzy vyplývají tři typy faktorů, které nejvíce přispěly k nízké míře nezaměstnanosti v počátku transformačního období:

1. **Faktory mající původ ve vzdálenější a poválečné historii** (historické dědictví průmyslově a hospodářsky vyspělé země, velký hlad po „podnikatelské činnosti“, přechod zaměstnanců z výrobní sféry do služeb a demograficky starší populace, která „nezásobovala“ trh práce tak jako v Polsku či na Slovensku)
2. **Faktory související s geografickou polohou** (nejlepší poloha vůči „Západu“ a Německu ve srovnání s ostatními postkomunistickými zeměmi, velká atraktivita Česka (zejména Prahy) ve sféře cestovního ruchu)
3. **Faktory mající původ v politice vlády – spíše negativní** (odkládání „bankrotizace“ velkých státních podniků, byrokratizace státní správy a růst zaměstnanosti v jejím rámci, značný rozsah stínové ekonomiky)

2.4.2 Polsko

Přechod k tržní ekonomice přinesl řadu změn i na polském trhu práce. Liberalizace ekonomiky započatá v roce 1990 způsobila jak pokles HDP, tak i pokles míry zaměstnanosti, respektive růst nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti soustavně rostla až do prvního čtvrtletí roku 1994. Od druhého čtvrtletí roku 1994 začala nezaměstnanost opět klesat, ovšem dynamika tohoto poklesu nebyla tak významná jako dynamika růstu v období 1990-1993 (Kwiatkowski a Kubiak 1998). Nezaměstnanost v zemi dosáhla svého vrcholu v roce 2003. V průběhu roku 2007 byl zaznamenán rekordní pokles v počtu registrovaných nezaměstnaných. Tento pokles v posledním období si lze vysvětlit jednak značným odlivem polských občanů ze země (odhaduje se, že v zemích EU v současnosti pracuje zhruba 1,5 – 2 miliony obyvatel) a jednak impozantním hospodářským růstem země v nedávné době (Gorzalak a Herbst 2008).

Růst nezaměstnanosti v jednotlivých oblastech země byl však značně diferencovaný. Největší nezaměstnaností trpěla několik let po zahájení transformace především vojvodství (vojvodství vymezená v období mezi lety 1975-1998, kterých bylo celkem 49) Slupskie, Elblaskie, Koszalińskie, Olsztyńskie, Włocławskie a Walbrzyskie. S výjimkou vojvodství Walbrzyskiego, které je silně industrializované s dominancí těžkého průmyslu, se jedná o vojvodství, jež je možno charakterizovat jako venkovské oblasti, kde se v období centrálně plánované ekonomiky nacházely velké, státem vlastněné, zemědělské farmy. Naopak nejmenší nezaměstnaností trpěla vojvodství, která lze popsat jako urbanizované a průmyslové regiony s vysokým podílem pracujících ve službách. Jedná se především o vojvodství Warszawskie, Poznańskie, Krakowskie, Katowickie, Bielskie a Wrocławskie (Kwiatkowski a Kubiak 1998).

Skutečnost, že v Polsku je v porovnání s ostatními zeměmi východního bloku stále množství lidí zaměstnáno v zemědělství silně ovlivňuje statistiky nezaměstnanosti. V regionech, kde pracuje mnoho lidí v zemědělství, je oficiální hodnota nezaměstnanosti malá, nehledě však na to, kolik hodin denně tito lidé skutečně pracují. Například v Malopolském vojvodství, což je oblast s v současné době nejnižší mírou nezaměstnanosti, je podíl pracujících v zemědělství velmi výrazný (Gorzalak a Herbst 2008).

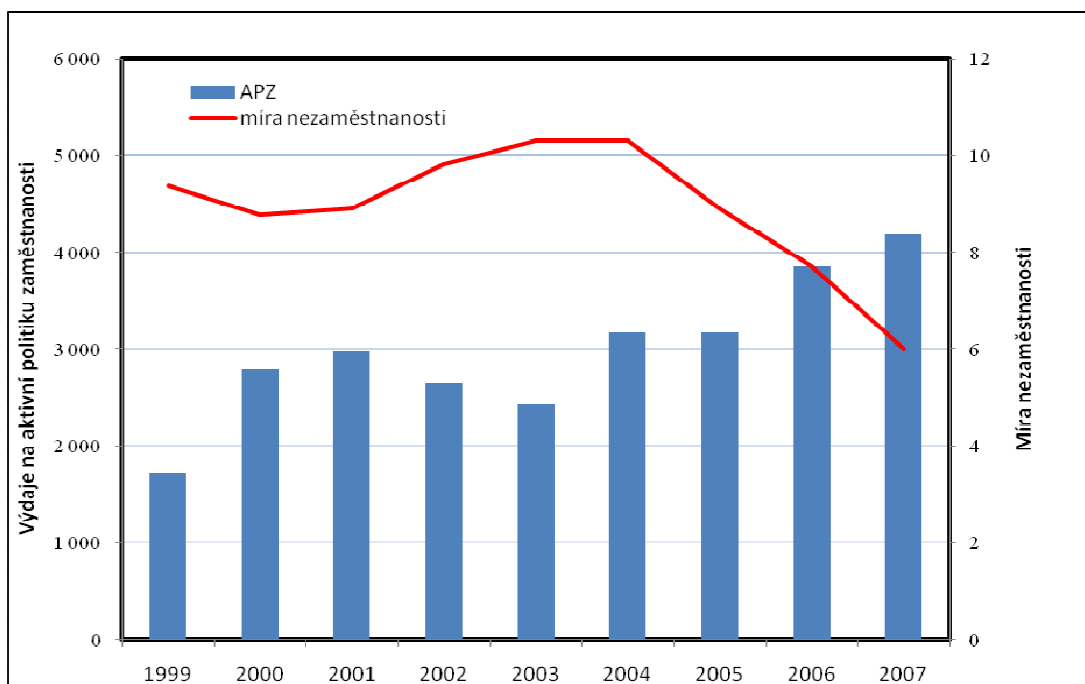
3. METODIKA

V této kapitole bude nejprve uvedeno, jaké finanční prostředky obě země na programy aktivní politiky zaměstnanosti vydávají. Bude sledován vývoj těchto částek v čase a bude též komentována jejich souvislost s vývojem míry nezaměstnanosti. Dále bude uvedeno, jakým způsobem obě země aktivní politiku zaměstnanosti definují, budou uvedeny a stručně popsány její hlavní nástroje. Bude rovněž popsáno, jakým způsobem byl proveden sběr dat nutný pro samotnou analýzu a z jakých zdrojů byla tato data získána.

3.1 Finanční objemy

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v Česku rostly v období mezi lety 1999-2001, v následujících dvou letech naopak mírně poklesly (viz obr. 3.1). Od roku 2003 však lze sledovat již pouze růst, nicméně nárůst v roce 2004 (vstup do Evropské unie a možnost čerpat z Evropského sociálního fondu) se neprojevil tak výrazně jako v sousedním Polsku. I v Česku platí, že se zvyšujícími se finančními prostředky věnovanými na aktivní politiku zaměstnanosti míra nezaměstnanosti klesá. Nicméně je nutné připomenout, že vliv na snižování míry nezaměstnanosti má bezpochyby více faktorů, především pak významný hospodářský růst země v posledních letech.

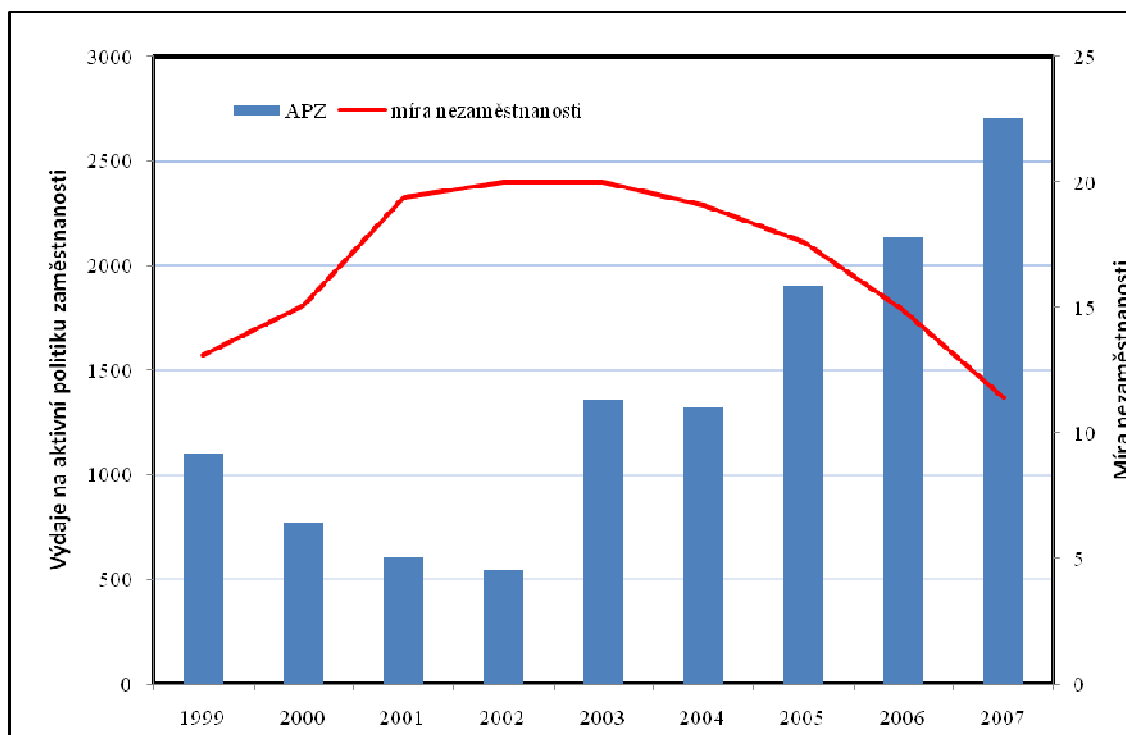
Obr. 3.1 Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Česku v letech 1999-2007 v souvislosti s mírou nezaměstnanosti (výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti jsou v milionech korun, míra nezaměstnanosti v procentech).

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, vlastní výpočet

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v Polsku měly z počátku sledovaného období spíše klesající tendenci. Výrazný nárůst lze sledovat mezi lety 2004 a 2005, což je dáno možností čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu (Ostapowicz a Ostapowicz 2005). Z grafu (obr. 3.2) je též patrné, že míra nezaměstnanosti v zemi v posledních letech klesala, zatímco výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti poměrně významně rostly. Růst prostředků vyčleněných na APZ však jistě není jediným důvodem poklesu míry nezaměstnanosti. Faktorů, které tento pokles způsobují, je nepochybně mnohem více, jmenujme například značnou emigraci polských občanů po vstupu Polska do Evropské unie i významný hospodářský růst země v posledních letech. Tyto faktory byly zmíněny v kapitole věnující se vývoji nezaměstnanosti v zemi a blíže se jim věnují některé z citovaných prací (Kwiatkowski a Kubiak 1998; Pastore a Newell 2006; Gorzelak a Herbst 2008).

Obr. 3.2 Vývoj výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Polsku v letech 1999-2007 v souvislosti s mírou nezaměstnanosti (výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti jsou v milionech zlotých, míra nezaměstnanosti v procentech).

Zdroj: Ministerstvo Pracy i Polityki Społecznej, vlastní výpočet

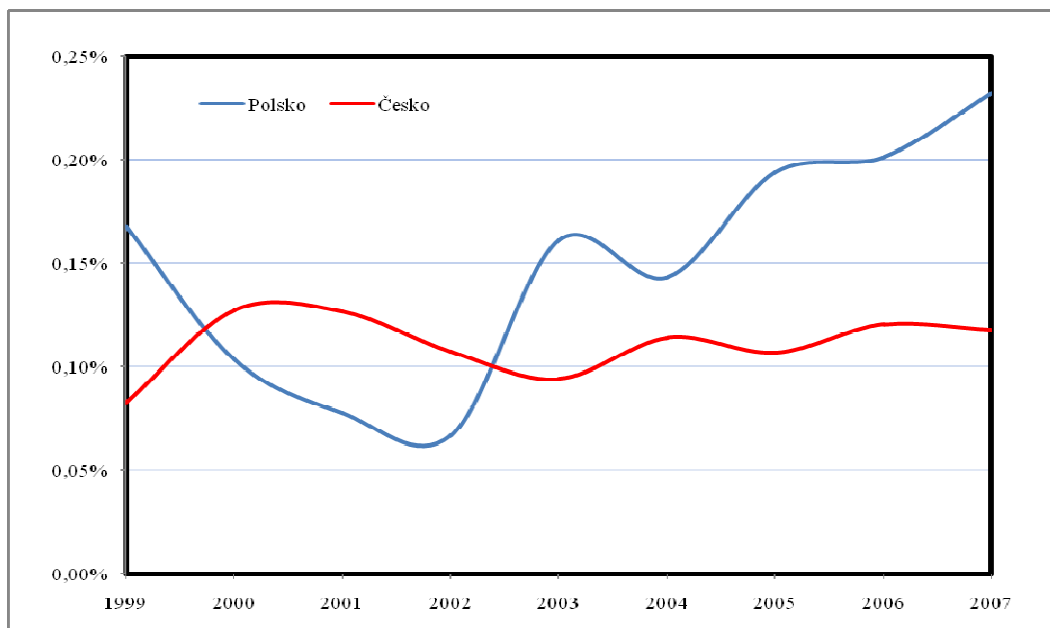
Nejčastějším ukazatelem používaným renomovanými institucemi (OECD, World Bank), který naznačuje, jak významně ten který stát podporuje aktivní politiku zaměstnanosti je poměr výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a hrubého domácího produktu. V tomto ukazateli neexistuje mezi sledovanými zeměmi výrazný rozdíl (viz obr. 3.3). OECD (2006) uvádí, že průměrná hodnota tohoto ukazatele nabývá podle údajů ze začátku 21. století mezi členskými zeměmi OECD¹ hodnoty **0,76**. Zatímco v zemích severní a západní Evropy² dosahuje průměr hodnoty **1,31**, v zemích východní Evropy³ má ukazatel hodnotu **0,25**. Je tedy zřejmé, že aktivní politika zaměstnanosti se v obou sledovaných zemích netěší takové důležitosti jako je tomu v jiných částech Evropy, zejména pak v zemích severní Evropy.

¹ Austrálie, Belgie, Česko, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Japonsko, Jižní Korea, Kanada, Lucembursko, Maďarsko, Mexiko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Nový Zéland, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Spojené Království, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, USA.

² Dánsko, Švédsko, Norsko, Irsko, Nizozemsko, Rakousko

³ Česko, Polsko, Slovensko

Obr. 3.3 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti vztahované na hrubý domácí produkt (APZ/HDP) v Česku a Polsku v letech 1999-2007.

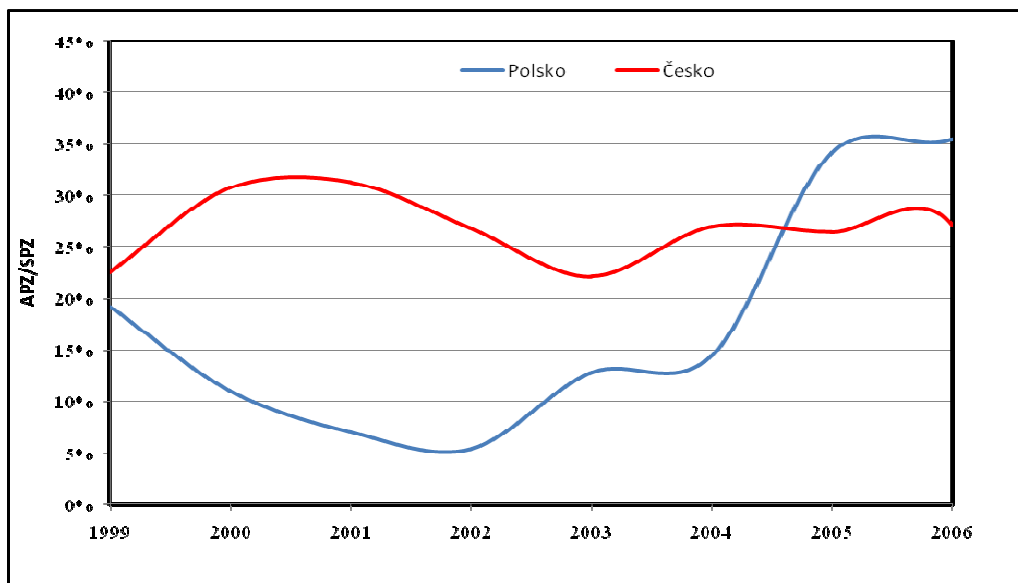
Zdroj: Ministerstvo Pracy i Polityki Społecznej, Główny Urząd Statystyczny, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Český statistický úřad, vlastní výpočet

Podíl výdajů na APZ vůči SPZ⁴ (viz obr. 3. 4) se v Česku v průběhu sledovaného období příliš neměnil a stále se pohyboval v rozmezí 25-30 %. Znamená to tedy, že v období 1999-2006 byly výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti⁵ (PPZ) v Česku třikrát až čtyřikrát větší než výdaje na APZ. Naopak v Polsku se hodnota ukazatele v čase poměrně výrazně měnila a v roce 2002 dokonce dosáhla výše 5,4 %. V tomto roce bylo možné sledovat nejmenší výdaje na APZ ve sledovaném období a zároveň již takřka svého vrcholu dosáhl i počet nezaměstnaných a tedy zároveň i počet osob pobírajících podporu v nezaměstnanosti. Naopak v roce 2006 dosáhl ukazatel výše 35,5 %. Důvodem jsou samozřejmě zvyšující se finanční prostředky věnované na APZ (což je do značné míry dáno možností čerpat z evropských fondů, jak již bylo uvedeno v předchozí části) i snižující se počet nezaměstnaných (důvody tohoto poklesu byly též diskutovány výše).

⁴ SPZ = APZ + PPZ

⁵ Pasivní politikou zaměstnanosti se rozumí hmotné zabezpečení nezaměstnaných. Hlavním úkolem PPZ je tedy zmírňovat důsledky nezaměstnanosti a jedná se o politiku, která tímto způsobem reaguje na již vzniklý problém.

Obr. 3.4 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti vztažené na výdaje na státní politiku zaměstnanosti (APZ/SPZ) v Česku a Polsku v letech 1999-2006.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo Pracy i Polityki Społecznej, vlastní výpočet

3.2 Charakteristika APZ

Ačkoliv cíle aktivní politiky zaměstnanosti a její význam jak z hlediska ekonomického tak sociálního byl popsán v kapitole věnující se významu APZ, pro úplnost je nutné uvést, jakým způsobem pojmají aktivní politiku zaměstnanosti v obou sledovaných zemích a jak je v legislativě obou zemí definována.

3.2.1 Česko

Do českého právního řádu byla APZ poprvé zakotvena v roce 1991 v rámci Zákona o zaměstnanosti (č. 1/1991 Sb.) a v rámci Zákona o zaměstnanosti a působení orgánů (č. 9/1999 Sb.). Správa prostředků vynaložených na APZ byla svěřena Ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV), přičemž tyto prostředky byly realizovány prostřednictvím úřadů práce (ty rovněž disponovaly prostředky na pasivní politiku zaměstnanosti). V současnosti je APZ legislativně zakotvena v zákoně č. 435/2004 Sb., který vstoupil v platnost 1. 10. 2004.

Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v Česku jsou podle zákona č. 435/2004 Sb. především tyto:

1. Rekvalifikace
2. Investiční pobídky
3. Veřejně prospěšné práce
4. Společensky účelná pracovní místa
5. Překlenovací příspěvek
6. Příspěvek na dopravu zaměstnanců
7. Příspěvek na zapracování
8. Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský režim

Investiční pobídky jsou jediným nástrojem APZ, který není kompletně v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), podílí se na něm také Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO). V kompetenci MPSV jsou dvě investiční pobídky, podpora tvorby nových pracovních míst a podpora rekvalifikace a školení zaměstnanců. Zbylé tři investiční pobídky jsou v kompetenci MPO, jedná se o „nehmotné pobídky“ (slevy na dani, výhodné převedení majetku, převod pozemků podle zvláštního právního předpisu). Podpora tvorby nových pracovních míst je poskytována výhradně do okresů, jejichž míra nezaměstnanosti je o 50 % větší než průměr v České republice, přičemž výše podpory na jedno zřízené pracovní místo může maximálně dosáhnout hodnoty 200 tisíc korun. Rovněž podpora rekvalifikací a školení zaměstnanců je distribuována pouze do okresů s mírou nezaměstnanosti o 50 % větší, než je národní průměr, a to v maximální výši 35 % z nákladů vynaložených na rekvalifikace a školení.

Společensky účelná pracovní místa jsou taková pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje na základě dohody s úřadem práce.

Dotace na společensky účelná pracovní místa (SÚPM) se rozdělují následujícím způsobem:

- a. Pro okresy s menší nebo stejnou mírou nezaměstnanosti ve srovnání s průměrem České republiky se poskytuje dotace v hodnotě maximálně čtyřnásobku průměrné mzdy, při zřízení více než deseti míst v rámci jedné dohody pak v hodnotě maximálně šestinásobku průměrné mzdy.
- b. Pro okresy s vyšší mírou nezaměstnanosti ve srovnání s průměrem České republiky se poskytuje dotace v hodnotě maximálně šestinásobku průměrné mzdy, při zřízení více než deseti míst v rámci jedné dohody pak v hodnotě maximálně osminásobku průměrné mzdy.

3.2.2 Polsko

Pracovní fond (fundusz pracy, labour fund), skrze který je financována většina programů pasivní a aktivní politiky zaměstnanosti funguje již od 1. ledna 1990. Od 1. dubna 2002 je spravován Ministerstvem práce a sociálních věcí (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej). Orgány působící na trhu práce jsou popsány v zákoně o zajištění zaměstnání a institucích na

trhu práce ze dne 20. dubna 2004, který vstoupil v platnost 1. června téhož roku (Ostapowicz a Ostapowicz 2005). Státní politika zaměstnanosti (aktivní i pasivní) je financována též dotacemi ze státního nebo lokálního (městského, vojvodského) rozpočtu a v posledních letech po vstupu Polska do Evropské unie také z evropských fondů. Činnost pracovního fondu je financována především speciální daní, kterou platí za každého zaměstnance zaměstnavatel (2,45 %).

V Polsku se v rámci aktivní politiky zaměstnanosti používají především tyto nástroje:

1. Školení (Szkolenia)
2. Příspěvek na zřízení pracovního místa (Prace interwencyjne)
3. Veřejně prospěšné práce (Roboty publiczne)
4. Charitativní práce (Prace społecznie uzyteczne)
5. Stipendia pro nezaměstnané (Stipendia dla bezrobotnych)

Školení organizují jednotlivé powiatové úřady práce. Osoby, které školení podstoupí dostávají příspěvek ve výši 20 % dávky v nezaměstnanosti, mládež do 25 let pak ve výši 40 %.

Příspěvek na zřízení pracovního místa je udělován těm zaměstnavatelům, kteří zaměstnají vybrané kategorie nezaměstnaných (nezaměstnaní do 25 let, nezaměstnané s dítětem do sedmi let, ...). Příspěvek je udělován formou náhrady nákladů vynaložených na zřízení tohoto pracovního místa.

Nezaměstnané angažují na **veřejně prospěšné práce** samotné gminy (obce), nebo nevýdělečné organizace (tj. organizace zabývající se problematikou ochrany přírody, problematikou kultury, sportu, či zdravotní péčí). Tito nezaměstnaní mohou být zaměstnáni na plný úvazek maximálně po dobu šesti měsíců a to v rámci programů na rozvoj infrastruktury realizovaných na území obce nebo vojvodství a financovaných ze státního rozpočtu. To se týká pouze vybraných skupin nezaměstnaných (viz výše).

Lidé, kteří již pozbyli nárok na dávky v nezaměstnanosti (nebo tento nárok nikdy neměli) mohou být zaměstnáni v charitativních organizacích (tzv. **charitativní práce**), maximálně však po dobu deset hodin týdně, s náhradou minimálně šest zlotých za hodinu.

Stipendia pro nezaměstnané jsou určena výhradně pro nezaměstnané do 25 let bez kvalifikace, kteří znovu začali studovat. Těmto nezaměstnaným je přiznána podpora (stipendium) ve výši 40 % dávky v nezaměstnanosti.

3.3 Datová základna

Nedílnou součástí předkládané práce je analýza výdajů menších územních celků na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Dostupnost těchto dat v obou sledovaných zemích je však

značně odlišná. Zatímco v České republice publikuje MPSV informace o výdajích okresních úřadů práce na svých internetových stránkách (vyjma roku 2007, údaje za tento rok si bylo nutné na ministerstvu vyžádat), v Polsku podobná centrální databáze chybí a bylo tedy při tvorbě této práce nutné kontaktovat příslušné orgány (příslušné ministerstvo, vojvodské úřady práce, powiatové úřady práce) a tato data si vyžádat.

V první etapě sběru dat za Polsko se autor této práce pokoušel získat data zveřejněná jednotlivými úřady práce na internetu. Takto přístupná však byla pouze malá část potřebných dat, zejména pak data za posledních několik let. Ve druhé etapě byly formou e-mailu kontaktovány vojvodské úřady práce (16 jednotek, stejně jako vojvodství samotných). Tato žádost byla reflektována ve vojvodstvích Slezském a Dolnoslezském. Ve vojvodství Slezském byla poskytnuta data za celé sledované období 1999-2007, ve vojvodství Dolnoslezském za období 2004-2007. V poslední etapě byly osloveny powiatové úřady práce (PUP, v současnosti 338 jednotek). Zhruba polovina takto kontaktovaných PUP na žádost reagovalo. Větší část odpovědí obsahovala žádaná data, v mnoha případech však ne za celé sledované období. V některých odpovědích PUP oznamovaly, že informace takového typu nemají. Zhruba v patnácti případech nebyly PUP ochotny poskytnout materiály formou e-mailu a přislíbily poskytnutí dat formou doporučeného dopisu, což také splnily.

Bohužel ne na všechny žádosti o uvolnění těchto dat tedy bylo reflektováno, respektive ne všechny PUP byly s to tato data poskytnout, a tak se za jednotlivé roky nepodařilo získat údaje kompletně ze všech PUP. Přesto však lze považovat použitý vzorek za relevantní a dostatečně splňující účely této práce (viz tab. 3.1). Z přiložené tabulky je patrné, že data z posledních let byla lépe dostupná než data ze začátku sledovaného období. Proto také byla regionální analýza pro Polsko (viz kapitola č. 5.2) provedena na základě dat z let 2005-2007. Za poslední tři roky se totiž podařilo nasbírat údaje za více než 80 % powiatů.

Tab. 3.1 Podíl získaných dat za polské powiaty v letech 1999-2007

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
jednotek celkem	327	327	327	334	334	334	334	334	334
získaná data	124	147	164	146	169	204	277	276	295
podíl	37,92%	44,95%	50,15%	43,71%	50,60%	61,08%	82,93%	82,63%	88,32%

4. REGIONALIZACE APZ

4.1 Regionalizace aktivní politiky zaměstnanosti v Česku

Prvním krokem, kdy se rozhoduje o objemu finančních prostředků na jednotlivé státní politiky včetně APZ, je schválení státního rozpočtu, kdy jsou finanční prostředky rozděleny mezi jednotlivá ministerstva. V tomto rozdělení hraje Ministerstvo práce a sociálních věcí zásadní roli. V roce 2005 bylo tomuto ministerstvu určeno 36,7 % (333,8 miliard korun) všech výdajů ze státního rozpočtu. Většinu výdajů MPSV však tvořily mandatorní výdaje, tedy výdaje, jež je stát ze zákona povinen vyplácet (důchody, státní sociální podpory i **pasivní politika zaměstnanosti**).

Dalším krokem je rozhodnutí MPSV, které určí jakou částku ze státního rozpočtu do jeho gesce přidělené, na APZ vyčlení. V již zmiňovaném roce 2005 vyčlenilo MPSV na programy aktivní politiky zaměstnanosti více než 4 miliardy korun, což je z celkových výdajů ministerstva poměrně malá položka. Toto rozhodnutí (částka na APZ) je tedy do velké míry politické a názory na optimální výši této sumy se liší podle politické příslušnosti. Lze tedy říci, že konečná výše této částky je výsledkem politického soupeření a nemusí tak vždy reagovat na aktuální situaci na trhu práce, respektive na momentální výši nezaměstnanosti. Obecně lze říci, že levicově orientované vlády jsou spíše pro intervence na trhu práce těmito mechanismy, pravicově orientované vlády jsou v tomto směru spíše skeptické.

V dalším kroku jsou finanční prostředky mezi okresy (okresní úřady práce) distribuovány na základě tzv. **koefficientu potřeby**, který určuje rozdělení dotací mezi menší územní celky. Koefficient potřeby je pro jednotlivé úřady práce vypočten na základě vybraných ukazatelů:

- počet uchazečů v evidenci ÚP
- míra nezaměstnanosti
- počet uchazečů do 25 let
- počet uchazečů nad 50 let
- počet zdravotně postižených osob v evidenci ÚP
- počet volných pracovních míst
- počet dlouhodobě nezaměstnaných

Jedná se o průměrné roční statistické údaje, ze kterých jsou vypočteny dílčí koeficienty. Dílčí koeficient je vypočten jako podíl uchazečů uvedené specifické skupiny v konkrétním okrese k celkovému počtu uchazečů v této kategorii v České republice (v případě volných pracovních

míst se počítá s obrácenou hodnotou). Z jednotlivých dílčích koeficientů se vypočítá průměrný koeficient daného úřadu práce (tj. koeficient potřeby).

V další fázi disponují přidělenými penězi jednotlivé úřady práce a rozdělují je na jednotlivé, výše popsané nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, které jsou vyjmenovány a charakterizovány v zákoně 435/2004 Sb. Je ovšem třeba dodat, že mimo peněz, které jsou rozdělené mezi okresní úřady práce podle jejich potřeb na základě koeficientu, plynou do regionů také prostředky určené vládními nařízeními (investiční pobídky – podpora tvorby nových pracovních míst a cílené programy). Tyto prostředky tvořily v roce 2007 deset procent ze všech výdajů, které byly v tomto roce ÚP vynaloženy. Velmi zásadní jsou pro jednotlivé okresní úřady práce také dotace z ESF. V roce 2007 bylo 40 % finančních prostředků použitých jednotlivými ÚP z tohoto evropského fondu.

Okresní úřady práce jsou povinny vynaložit prostředky APZ podle následujícího klíče (MPSV 2007):

- 20 % na rekvalifikace, poradenské činnosti a pracovní rehabilitaci
- 35 % na zřízení a vyhrazení společensky účelných pracovních míst
- 25 % na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací
- 10 % na vytvoření a provoz chráněných pracovních míst a chráněných pracovních dílen
- 10 % na ostatní nástroje

4.2 Regionalizace aktivní politiky zaměstnanosti v Polsku

Pracovní fond je mezi šestnáct vojvodství rozdělován pomocí definovaného algoritmu. Tento algoritmus bere v potaz především tyto proměnné:

- Počet nezaměstnaných nad 50 let
- Počet nezaměstnaných do 25 let
- Počet ostatních nezaměstnaných v regionu
- Nárůst počtu nezaměstnaných v minulém roce
- Efektivita ve využití prostředků aktivní politiky zaměstnanosti v předchozím roce

Současná praxe je taková, že příslušné ministerstvo (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej) rozdělí 90 % finančních prostředků z pracovního fondu mezi vojvodství a 10 % si ponechá na vykonávání příslušné administrativy.

V další části se peníze přidělené jednotlivým vojvodstvím distribuuje mezi menší administrativní jednotky (powiaty, resp. powiatové úřady práce), avšak pomocí algoritmu jiného, který je nicméně konstruován podobným způsobem. Vojvodské úřady práce si

ponechávají 30 % částky, kterou obdržely z ministerstva a 70 % rozdělí mezi powiaty, které spravují.

Algoritmus pro rozdělení finančních prostředků mezi powiaty má každé vojvodství jiné a je určován **sejmikem**, tedy ekvivalentem krajského zastupitelstva v Česku. Algoritmy, které jednotlivá vojvodství aplikují, však pracují s totožnými proměnnými, zmíněnými výše, a lze tak říci, že se navzájem příliš neliší. Prostředky, které jednotlivá PUP obdrží v rámci algoritmu (tzv. kvóty) tak nelze ovlivnit. Zbylé prostředky jsou však vojvodstvím rozdělovány především na programy Evropské unie a na jiné speciální programy, které mohou jednotlivá PUP realizovat a lze tak říci, že tyto finanční prostředky mohou získat nejinitiativnější či nejschopnější úřady práce. O této skutečnosti svědčí též údaje MPiPS, které uvádí, že v roce 2005 se nejvíce projektů spolufinancovaných ESF uskutečnilo ve vojvodstvích Mazovském (243), Slezském (122), Velkopolském (115). Naopak nejméně ve vojvodstvích Lubušském (43), Podleském (42), Svatokřížském (42) a Opolském (32).

4.2.1 Velkopolské vojvodství

Rozdělení prostředků Fondu práce v rámci vojvodství, bude ukázáno na příkladu algoritmu použitého vojvodstvím Velkopolským na rok 2007. V tomto roce bylo zmíněnému vojvodství přiděleno 163 553 tisíc zlotých⁶. Sedmdesát procent této částky (tj. 114 487 tisíc zlotých) bylo rozděleno podle níže uvedené algoritmu. Třicet procent této částky (tj. 49 066 tisíc zlotých) si vojvodství ponechalo na financování programů regionálního významu, nebo na spolufinancování programů z Evropského sociálního fondu.

Do algoritmu vstupovala následující kritéria:

Kritérium 1 (váha kritéria = 1,0)

Počet nezaměstnaných nad 50 let registrovaných PUP k 30. září 2006.

Kritérium 2 (váha kritéria = 1,0)

Počet nezaměstnaných do 25 let registrovaných PUP k 30. září 2006.

Kritérium 3 (váha kritéria = 1,5)

Počet nezaměstnaných zmenšený o počet nezaměstnaných nad 50 let a do 25 let k 30. září 2006. Tomuto kritériu přikládá vojvodství největší význam, neboť z jeho údajů vyplývá, že se v této

---

⁶ Tato suma zhruba odpovídá částce 1,2 miliardy korun (Pro výpočet byl použit průměrný roční kurz polského zlotého k české koruně).

věkové skupině nachází největší počet dlouhodobě nezaměstnaných. Proto také z finančních prostředků, které mu zůstaly k dispozici, iniciovalo vojvodství program „Nie jesteś sam“, které bylo právě na tuto cílovou skupinu zaměřeno. Podle informací vojvodského úřadu práce přispěl tento program k výraznému snížení dlouhodobě nezaměstnaných (a nezaměstnaných celkově) v powiotech kościańskim a złotowskim.

Kritérium 4 (váha kritéria = 0,6)

Angažovanost jednotlivých powiatů v realizaci projektů z Evropského sociálního fondu, která je vypočtena jako podíl finančních prostředků získaných na projekty ESF k prostředkům přiděleným algoritmem v předchozích dvanácti měsících.

Kritérium 5 (váha kritéria = 1,0 a více)

Míra nezaměstnanosti v powiatu vyjádřená pomocí koeficientu. Powiatu s nejmenší mírou nezaměstnanosti je přidělena hodnota 1,0. Ostatním powiatům je za každé zvětšení míry nezaměstnanosti o 0,1 procentního bodu oproti powiatu s nejmenší mírou nezaměstnanosti zvětšena hodnota koeficientu o 0,002.

Kritérium 6 (váha kritéria = 1,0)

Vztah počtu odregistrovaných v powiatu v posledních dvanácti měsících a počtu nově zaregistrovaných v posledních dvanácti měsících.

Kritérium 7 (váha kritéria = 0,8 až 1,2)

Efektivnost ve využívání prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti v předchozích dvanácti měsících, která je spočítána jako efektivita programů powiatu v loňském roce k průměrné efektivitě celého vojvodství tomtéž období. Váha kritéria se liší podle úspěšnosti jednotlivých PUP v tomto období.

- a) Váha kritéria je **0,8** v případě, že se efektivnost opatření aktivní politiky zaměstnanosti pohybovala pod hranicí 55 %.
- b) Váha kritéria je **1,0** v případě, že se efektivnost opatření aktivní politiky zaměstnanosti pohybovala v rozmezí 55,1 % - 65,0 %.
- c) Váha kritéria je **1,2** v případě, že se efektivnost opatření aktivní politiky zaměstnanosti pohybovala na hranici 65,1 %.

Pro rok 2007 tedy byly finanční prostředky mezi jednotlivé PUP (31 jednotek) rozděleny podle následujícího vzorce:

(Kritérium 1 * 1 + Kritérium 2 * 1 + Kritérium 3 * 1,5 + Kritérium 4 * 1,0 + Kritérium 7 * 0,8 až 1,2)

* Kritérium 5 * Kritérium 6 **pro daný powiat**

----- * *vyčleněná částka (tj. 114 487 tisíc zlotých)*

(Kritérium 1 * 1 + Kritérium 2 * 1 + Kritérium 3 * 1,5 + Kritérium 4 * 1,0 + Kritérium 7 * 0,8 až 1,2)

* Kritérium 5 * Kritérium 6 **pro velkopolské vojvodství**

4.3 Srovnání

Finanční prostředky jsou mezi regiony v obou zemích rozdělovány pomocí definovaného algoritmu (resp. koeficientu potřeby). Zatímco v Česku jsou tyto prostředky rozdělovány přímo okresům (okresním úřadům práce), tedy přímo těm jednotkám, které s nimi nakládají, v Polsku jsou nejprve rozdělovány vojvodstvím (vojvodským úřadům práce). V Polsku tedy existuje ještě jeden „stupeň“ navíc, což je logické, pokud bereme v potaz počet obyvatel této země, který je takřka čtyřikrát větší než v Česku. Tyto jednotky jsou navíc poměrně autonomní a mohou sami rozhodovat, jakým způsobem finanční prostředky rozdělí, i když jak již bylo zmíněno v předchozí části, jednotlivé algoritmy se výrazně neliší a pracují s podobnými proměnnými.

Obě země též rozdělují určité finanční prostředky nad rámec prostředků rozdělených algoritmem. Zatímco v Česku se podíl prostředků „nad rámec“ rok od roku mění, v Polsku je tento podíl jednoznačně stanoven. V Česku tyto prostředky rozděluje MPSV, v Polsku WUP. Pro oba sledované státy tedy platí, že existují finanční prostředky, které mohou získat buď ty regiony, které splňují určitá kritéria (především pak ty mající největší míru nezaměstnanosti), nebo ty, jež jsou „nejschopnější“. Dalšími finančními prostředky, které nejsou rozděleny podle určitého předem definovaného klíče, jsou dotace z evropských fondů.

Ze získaných informací také vyplývá, že vedoucí představitelé jednotlivých PUP mají velkou pravomoc a mohou značně ovlivnit situaci na trhu práce ve svých regionech. Tito představitelé mohou iniciovat programy lokálního charakteru. V Česku okresní úřady práce spíše provádí nástroje APZ, jejich rozhodovací pravomoc je však poněkud menší. I v Polsku samozřejmě existují určitá nařízení, která powiatovým úřadům práce předepisují, na co mohou finanční prostředky použít a na co nikoliv, nicméně tato nařízení, zdá se, nejsou tak direktivní.

Odlišná je také dostupnost informací o fungování trhu práce v obou zemích. V Polsku je těchto informací více a pravidla jsou jednoznačně nastavena a popsána v několika (v této práci citovaných) publikacích. V Česku publikace popisující systém rozdělování finančních prostředků nejsou.

5. REGIONÁLNÍ ANALÝZA APZ

5.1 Regionální analýza aktivní politiky zaměstnanosti v Česku

V letech 1999-2007 bylo do okresů formou aktivní politiky zaměstnanosti alokováno takřka 27 miliard korun. Regionální rozdíly v distribuci těchto prostředků do okresů budou měřeny a v kartogramu vyjádřeny pomocí dvou ukazatelů.

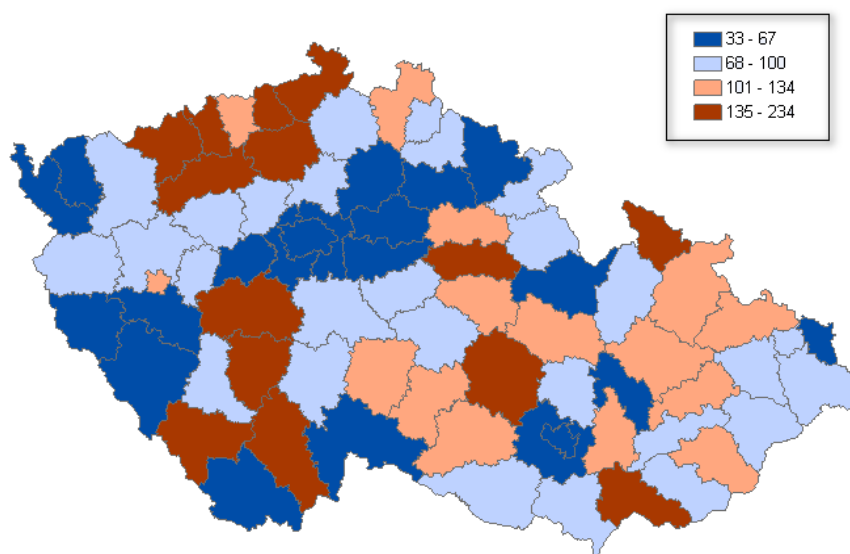
Prvním ukazatelem je index vyjadřující odchylky jednotlivých regionů od průměru Česka a to v čerpaných prostředcích APZ na jednoho nezaměstnaného (viz obr. 5.1). Nesouvisí tedy přímo se stanovenou hypotézou ani výzkumnými otázkami, nicméně porovnání okresů z tohoto pohledu je též zajímavé.

Překvapivě se v tomto ukazateli pod průměr Česka řadí okresy na východě země (Karviná, Ostrava-město, Frýdek-Místek), tedy okresy, jež se potýkají s vysokou mírou nezaměstnanosti. Naopak nadprůměrné hodnoty jsou dosahovány mimo jiné i ve všech okresech Ústeckého kraje. Nabízí se tedy otázka, jaký je rozdíl mezi těmito dvěma nejhůře postiženými regiony. Kde získaly okresy Ústeckého kraje vyšší prostředky? Jsou tyto prostředky, které mají okresy v severozápadních Čechách k dispozici dostatečně efektivní?

Možných důvodů, proč okresy Moravskoslezského kraje, tedy okresy postižené velkou nezaměstnaností, vydávají na jednoho nezaměstnaného podprůměrné částky, může být hned několik. Lze se domnívat, že zde hrají určitou roli regionální rozdíly ve struktuře nezaměstnanosti. Jedním ze specifických problémů je velký počet dlouhodobě nezaměstnaných osob. Tito lidé, kteří jsou takřka nezaměstnatelní, prostředky APZ nevyužívají. Dalším specifickým problémem některých okresů kraje je velmi malý počet volných pracovních míst. Vliv má patrně také kvalifikační struktura nezaměstnaných.

Výše popsané důvody jsou ale spíše domněnky, přesné příčiny tohoto rozdílu by jistě bylo možné také zkoumat, nalezení těchto příčin ale není předmětem této práce.

Obr. 5.1 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 nezaměstnaného v Česku v letech 1999-2007 (průměr Česka⁷ = 100)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, vlastní výpočet

Druhým ukazatelem jsou finanční prostředky vztažené na jednoho obyvatele. Největší finanční prostředky APZ na obyvatele byly vyčerpány v okresech severozápadních Čech, na střední a severní Moravě, vesměs tedy v regionech, u nichž je možné sledovat nejvyšší míru nezaměstnanosti. Tento ukazatel je zásadní pro zodpovězení hlavní hypotézy práce. Nejvyšší částky vztažené na počet obyvatel by měly být alokovány do těch regionů, které mají míru nezaměstnanosti nejvyšší.

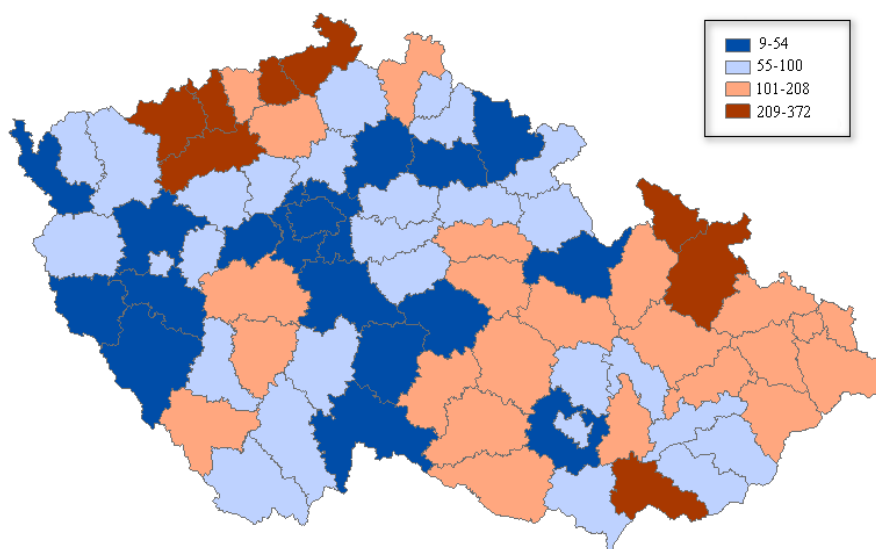
Při pohledu na obr. 5.2 je zřejmé, že nejmenší hodnota ukazatele je v linii spojující Prahu a okolí (okresy Praha, Praha-Východ a Praha-Západ), oblast severovýchodních Čech (okresy Mladá Boleslav, Jičín a Trutnov) a jihozápadní Čechy (Plzeň-Sever, Plzeň-Jih, Domažlice a Klatovy). Praha a přilehlé okresy vykazovaly ve sledovaném období míru nezaměstnanosti v rozmezí 2-4 %, Mladá Boleslav 3-5 %, okresy v zázemí Plzně 4-7 %.

Naopak největší hodnoty ukazatele je možné sledovat v pěti okresech Ústeckého kraje (Ústí nad Labem, Děčín, Chomutov, Louny, Most), dále pak v okresech Bruntál, Jeseník a Hodonín. Nadprůměrné hodnoty jsou pak i v ostatních okresech Moravskoslezského kraje a ve zbylých

⁷ Průměr Česka = 56,1 tisíc korun na jednoho nezaměstnaného

okresech Ústeckého kraje (okresy Litoměřice a Teplice). Tyto vysoké hodnoty ukazatele korespondují s průměrnou mírou nezaměstnanosti ve sledovaném období. Například okres Most vykazoval ve zkoumaných letech míru nezaměstnanosti v rozmezí 17-22 %, Hodonín 12-15 %, Bruntál 12-18 %.

Obr. 5.2 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 obyvatele v Česku v letech 1999- 2007 (průměr Česka⁸ = 100)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, vlastní výpočet

Analýza závislosti mezi pořadím okresů podle počtu nezaměstnaných a pořadím okresů podle výdajů na APZ (viz tab. 5.1) ukazuje, že závislost mezi těmito dvěma veličinami je značná. Hodnota ukazatele se ve sledovaných letech pohybuje v rozmezí 0,829 až 0,905. Nedá se tedy říci, že by rozdíly mezi jednotlivými roky byly zásadní a zároveň nelze vysledovat žádný trend (postupný růst či pokles v čase). Zároveň se potvrzuje, že finanční prostředky jsou do regionů alokovány na základě jejich potřeby v jednotlivých okresech. Pokud by okresní úřady práce mohly disponovat pouze s prostředky rozdělenými algoritmem (koeficient potřeby), pak by se dalo očekávat, že závislost mezi zkoumanými veličinami bude takřka absolutní. Jak již totiž bylo popsáno v předchozích částech této práce, výše přidělené částky je přímo úměrná charakteristikám jednotlivých okresů (počet nezaměstnaných do 25 let, počet nezaměstnaných nad 50 let, atd.). Vzhledem k možnosti čerpat prostředky z ESF a také vzhledem k cíleným

⁸ Průměr Česka = 2,63 tisíc korun na jednoho obyvatele

programům a investičním pobídkám, které se též řadí mezi nástroje APZ, a které se, jak již také bylo popsáno, rozdělují do regionů mimo algoritmus, je však hodnota Spearmanova korelačního koeficientu nižší.

Tab. 5.1 Spearmanův korelační koeficient mezi pořadím okresů podle počtu nezaměstnaných a pořadím okresů podle výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Česku v letech 1999-2007

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
0,859	0,904	0,884	0,887	0,870	0,890	0,905	0,853	0,829

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Český statistický úřad, vlastní výpočet

5.2 Regionální analýza aktivní politiky zaměstnanosti v Polsku

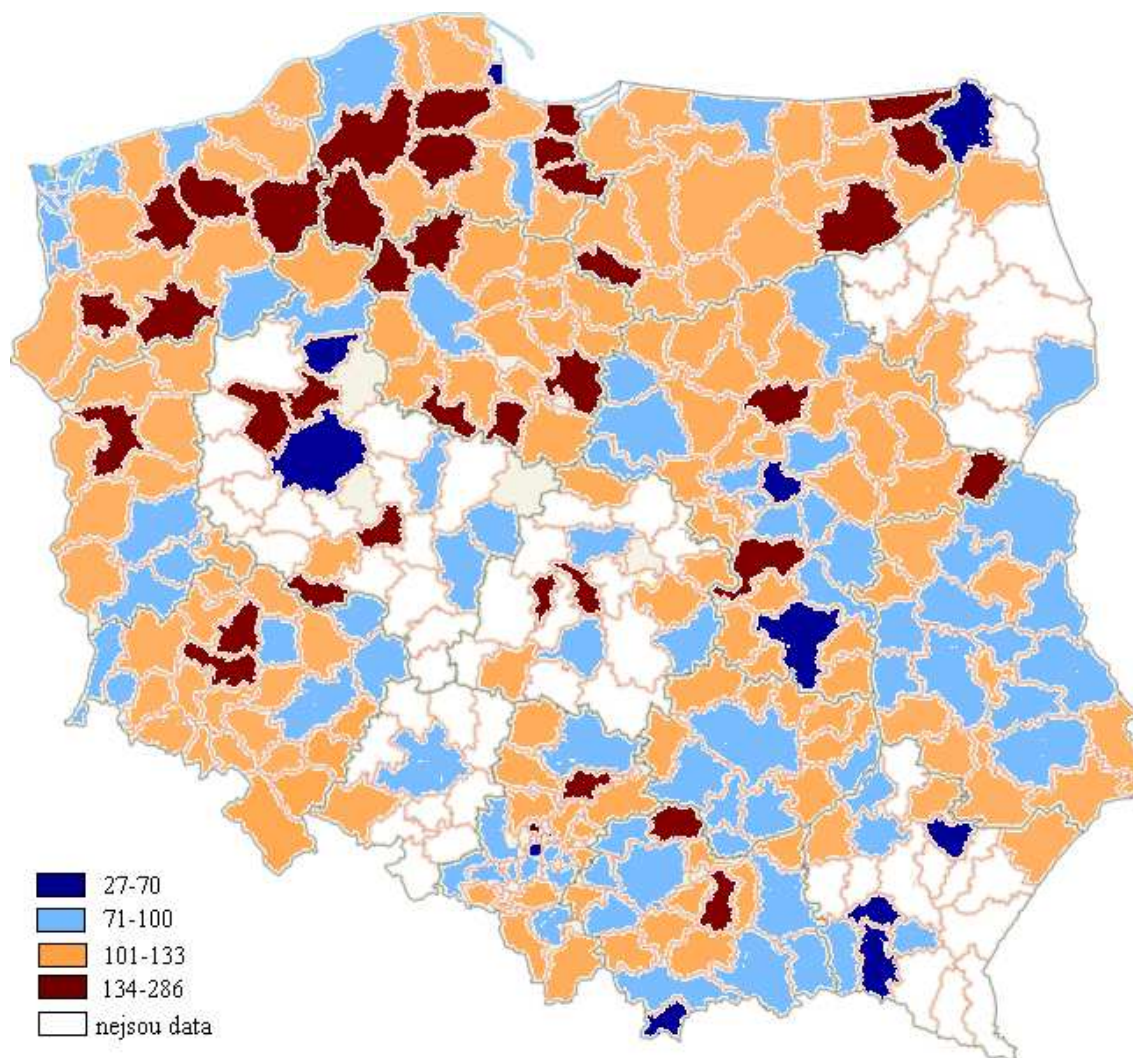
V letech 1999-2007 bylo do powiatů alokováno takřka 12,5 miliardy zlotých⁹. Regionální rozdíly v distribuci těchto prostředků budou měřeny pomocí stejných ukazatelů jako v předchozí části. Analýza pro Polsko bude provedena pro roky 2005-2007¹⁰, neboť za tyto roky bylo shromážděno největší množství dat (viz tab. 3.1). Stejně jako v případě Česka, ani zde není první zmíněný ukazatel (viz obr. 5.3) pro zodpovězení výzkumných otázek a hlavní hypotézy klíčový a opět pouze naznačuje, které regiony vyčerpaly v přepočtu na jednoho nezaměstnaného větší objem finančních prostředků.

Stejně jako v případě Česka, i v Polsku je region, jehož malé výdaje na jednoho nezaměstnaného jsou překvapivé. Jedná se o Svatokřížské vojvodství, které patří k hůře postiženým regionům a zdejší relativně nízké částky na jednoho nezaměstnaného jsou trochu nečekané. Není ale ambicí této práce tuto nesrovnalost analyzovat a vysvětlit.

⁹ Tato částka zhruba odpovídá 95 miliardám korun (roční sumy v polských zlotých byly vynásobeny průměrným ročním kurzem (daného roku) polského zlotého k české koruně).

¹⁰ V těchto letech bylo do powiatů alokováno v přepočtu 49,5 miliard korun

Obr. 5.3 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 nezaměstnaného v Polsku v letech 2005-2007 (průměr Polska¹¹ = 100)

Největší částky na 1 obyvatele (viz obr. 5.4) směřují i v Polsku do oblastí s největším počtem nezaměstnaných. I v případě tohoto ukazatele byla analýza provedena na období 2005-2007 a to z důvodů uvedených výše. Největší objem finančních prostředků (resp. prostředky ve srovnání s celostátním průměrem nadprůměrné) na 1 obyvatele tedy bylo možné sledovat především ve vojvodstvích Západopomořanském (Štětín, Koszalin), Pomořském (Gdaňsk, Gdyně, Slupsk), Varmijsko-Mazurském (Olsztyn, Elblag) a Kujavsko-Pomořském (Bydhošť, Toruň). Všechna

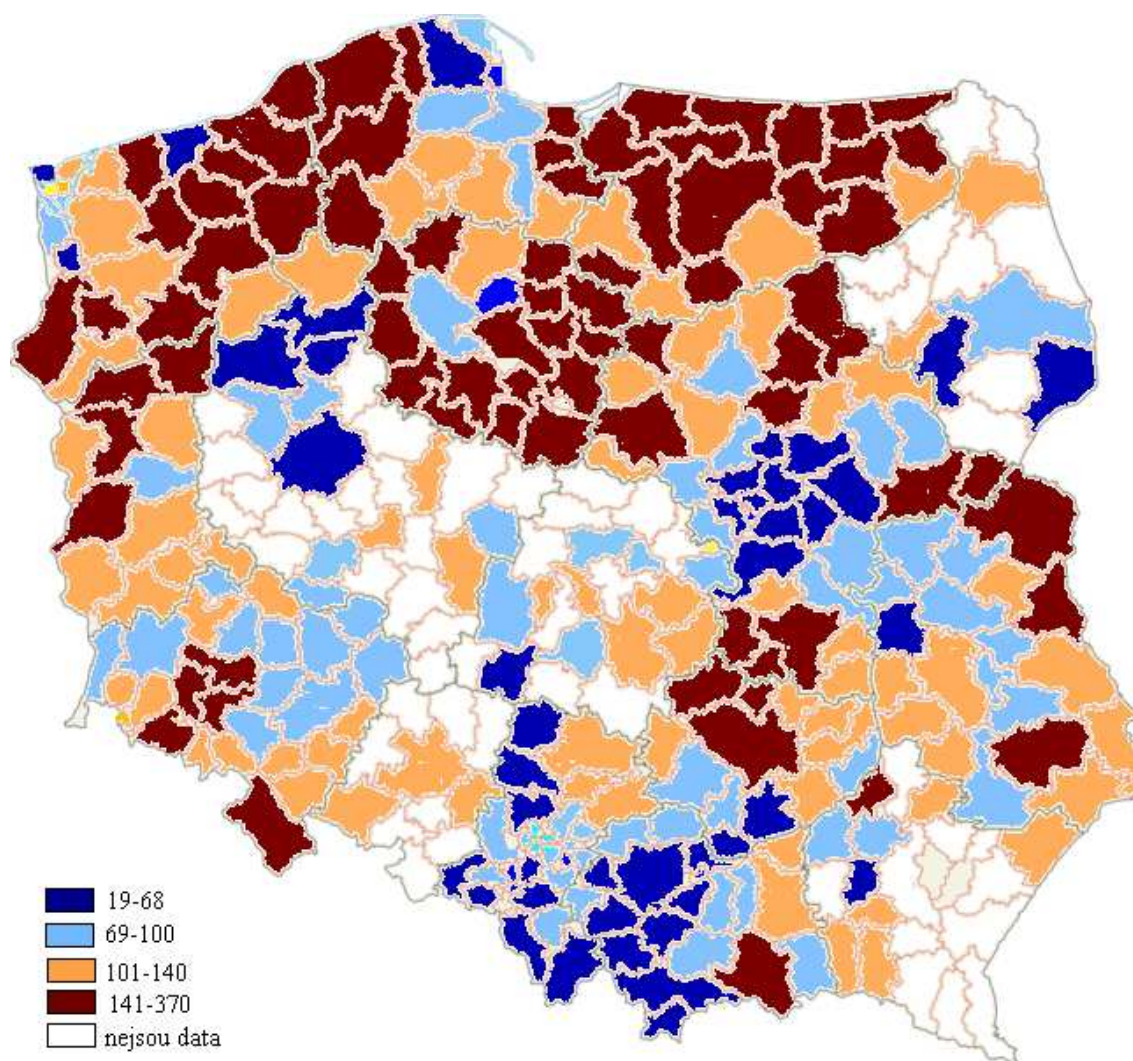
¹¹ Průměr Polska = 2,79 tisíc zlotých na 1 nezaměstnaného, tj. v přepočtu 20,47 tisíc korun

zmíněná vojvodství přesahují v míře nezaměstnanosti 20 % a jsou tak skutečně těmi nejproblémovějšími v rámci země. Nejhorší je situace ve vojvodství Varmijsko-Mazurském, kde podle údajů z konce roku 2007 dosahuje míra nezaměstnanosti hodnoty 27,9 %.

Naopak nejmenší hodnota ukazatele je patrná ve vojvodství Malopolském (Kraków, Tarnów) a v oblasti v okolí hlavního města Varšavy. I v případě Polska se jedná o regiony postižené nejnižší nezaměstnaností. Malopolské vojvodství je sice nejméně postiženo nezaměstnaností v rámci Polska, ovšem porovnáme-li toto vojvodství s českými kraji či okresy, je i zdejší míra nezaměstnanosti vysoká a podle údajů z konce roku 2007 dosahuje hodnoty 13,4 %.

Obr. 5.4 Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti na 1 obyvatele v Polsku v letech 2005-2007 (průměr Polska¹² = 100)

¹² Průměr Polska = 0,21 tisíc zlotých na 1 obyvatele, tj. v přepočtu 1,54 tisíc korun

Také v případě Polska jsou hodnoty Spearmanova korelačního koeficientu poměrně vysoké a naznačují, že největší prostředky APZ jsou koncentrovány do oblastí s největším počtem nezaměstnaných. Relativně nízké hodnoty ukazatele v prvních dvou letech výzkumu mohou být způsobeny poměrně nízkým počtem PUP, které do analýzy v těchto letech vstupovaly (38 % resp. 45 %, viz tab. 3.1). I v případě Polska je nutné připomenout, že hodnoty ukazatele by byly patrně mnohem vyšší, pokud bychom počítali pouze částky rozdělené algoritmem. Prostředky na programy regionálního významu a prostředky z ESF však nedostávají PUP v přímé úměře k charakteristikám trhu práce, a některé jednotky tak obdrží vyšší prostředky, ačkoliv neregistrují tak velký počet nezaměstnaných.

Tab. 5.2 Spearmanův korelační koeficient mezi pořadím powiatů podle počtu nezaměstnaných a pořadím powiatů podle výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti v Polsku v letech 1999-2007.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
0,749	0,785	0,880	0,832	0,818	0,878	0,843	0,838	0,851

Zdroj: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, vlastní výpočet

5.3 Srovnání

Lze tedy říci, že oba sledované státy se v prostorovém rozložení ukazatele APZ na obyvatele, který je pro tuto práci zásadní, výrazně neliší. Největší částky směřovaly do těch oblastí, které jsou nezaměstnaností postiženy nejvíce a kartogramy pro obě země (viz obr. 5.2 a obr. 5.4), které znázorňují podprůměrné a nadprůměrné hodnoty zmiňovaného ukazatele tak do značné míry kopírují kartogramy vyjadřující míru nezaměstnanosti (viz MPSV 2007), **což potvrzuje hlavní hypotézu této práce**. Mezi počtem nezaměstnaných a objemem využitých finančních prostředků však neexistuje absolutní závislost. V obou zemích existují regiony, které mají objem finančních prostředků nadstandardní, nicméně tyto objemy nejsou tak velké, jak by se dalo očekávat. Takovým příkladem je v Česku především Moravskoslezský kraj, jehož okresy patří v ukazateli APZ na nezaměstnaného spíše do podprůměru¹³. V Polsku je v analogické

¹³ Pokud má například okres Karviná hodnotu ukazatele APZ na nezaměstnaného 66, znamená to, že tento okres vydává na jednoho nezaměstnaného o 34 % menší částku než je celostátní průměr a tato částka je o zmiňovaných 34 % nižší než by se dalo očekávat, pokud by byly vydané částky přímo úměrné počtu nezaměstnaných. Je proto pochopitelné, že v ukazateli APZ na obyvatele dosahuje tento okres nadprůměrné hodnoty, ovšem ne natolik nadprůměrné jak se předpokládalo, resp. jak by se dalo předpokládat, pokud by pro okresní úřady práce byly finanční prostředky přiděleny algoritmem jediným zdrojem.

situaci Svatokřížské vojvodství, rovněž jedna z oblastí, jež je nezaměstnaností postížena nejvíce, nicméně vynaložené prostředky jsou zde, ač oproti národnímu průměru velké, spíše menší než by se dalo očekávat. Důvody těchto „překvapení“ byly již také stručně komentovány. Zmiňované regiony patrně nevyužijí všechny prostředky, jež jsou jim určeny, nebo nejsou tolik úspěšné v získávání finančních prostředků z ESF a spoléhají spíše na částky přidělené algoritmem. Nic to však nesvědčí o efektivitě programů v těchto regionech. Regiony vydávající menší částky mohou být stejně efektivní, ba spíše i více, než regiony vydávající větší částky. Časové řady v počtu nezaměstnaných, které byly při tvorbě této práce získány, tomu také nasvědčují a ukazují, že okresy Moravskoslezského kraje byly při umísťování uchazečů o práci spíše efektivnější.

6. ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla věnována v podmínkách sociální geografie relativně novému tématu, a to regionalizaci veřejných politik na příkladu aktivní politiky zaměstnanosti v Česku a Polsku v letech 1999-2007. Nejprve byl věnován prostor teoretickému rámci a byla definována terminologie, která byla v dalších částech používána. Byl též dokumentován stav současného poznání a byly připomenuty práce, které se sledovanou tematikou více či méně zabývají. V další části byly uvedeny celkové částky, které obě země na APZ věnují a byl konfrontován vliv výše těchto částek na snižování nezaměstnanosti. Dále byly tyto částky srovnány s výdaji ostatních zemí. Zde byly použity především články publikované OECD, která se těmto srovnáním již poměrně dlouhodobě zabývá.

Samotná analýza byla v práci provedena pomocí kvalitativní a kvantitativní analýzy. V kvalitativní části byly popsány způsoby, jakými obě země rozdělují finanční prostředky určené na APZ mezi regiony. Byla zde uvedena kritéria, která se pro takové rozdělení používají a obě země byly posléze z toho pohledu porovnány. Cílem kvantitativní analýzy pak bylo zjištění charakteru regionální distribuce výdajů jednotlivých regionů na programy APZ. Tato analýza měla potvrdit poznatky kvalitativní analýzy a objasnit, zda jednotlivé regiony (okresy, vojvodství a powiaty) skutečně dostávají (a později vydávají) takové prostředky, které jim z pohledu výše míry nezaměstnanosti přísluší.

Při tvorbě kvalitativní analýzy byl v případě Česka největším problémem nedostatek informací o kritériích, které jsou klíčové pro rozdělení finančních prostředků mezi regiony a bylo tak nutné získat tyto informace formou konzultace na MPSV. Největší překážkou při tvorbě kvantitativní analýzy byla velmi omezená dostupnost dat za polské powiaty, které ne vždy zveřejňují informace o výdajích na APZ.

Základním podnětem pro tvorbu této práce byla závažnost zkoumané problematiky. Dopady primárně „neregionálních“ veřejných politik jsou pro rozvoj jednotlivých regionů bezesporu důležité a je vhodné jim věnovat prostor v samostatné práci. Jedná se navíc o problematiku prozatím opomíjenou a utřídění poznatků o fungování vybrané primárně „neregionální“ politiky lze považovat za přínosné. Za cenný přínos práce lze také pokládat získání informací o výdajích jednotlivých powiatových úřadů práce na programy aktivní politiky zaměstnanosti, a to zejména s ohledem pro případné další analýzy věnující se této tematice. Zjištění těchto výdajů může být rovněž považováno za sekundární úkol této práce, ačkoliv nebyl v úvodu práce explicitně zmíněn.

Závěrečná část pak dále přináší shrnutí poznatků, které přinesl výzkum popsany v předešlých kapitolách a podává odpovědi na otázky položené v úvodu bakalářské práce.

- **Je přístup k rozdělování finančních prostředků věnovaných na APZ mezi regiony v obou zemích podobný?**

Ano, způsob jakým jsou finanční prostředky věnované na aktivní politiku zaměstnanosti rozdělovány mezi regiony (okresy a vojvodství resp. powiaty), je velmi podobný. V obou zemích je základem rozdělování určitý algoritmus, který bere v potaz klíčové ukazatele na trhu práce. Blíže se odpovědi na tuto otázku věnuje kapitola 4.3.

- **Jsou obě země srovnatelné v celkové hodnotě poskytovaných částek?**

Pokud Česko a Polsko srovnáme z hlediska absolutních částek, je zřejmé, že Polsko věnuje na APZ mnohem větší částku (95 miliard korun x 27 miliard korun). Je však třeba brát v potaz, že Česko má zhruba čtyřikrát méně obyvatel (zhruba 38 milionů x 10 milionů) a především pak podle údajů z konce roku 2007 takřka pětkrát méně nezaměstnaných (1,75 milionu x 0,35 milionu).

Vhodnější je proto obě země srovnat pomocí jiných ukazatelů, a to například pomocí ukazatele APZ/HDP, který se pro srovnání dvou zemí používá v odborných kruzích nejčastěji. Z výsledků tohoto ukazatele (viz graf 3.3) vyplývá, že Polsko skutečně klade na APZ větší důraz a částky, které jsou na APZ věnovány stále rostou, zatímco v Česku v posledních letech (2004-2007) spíše stagnují. Zatímco v Polsku je patrná značná dynamika růstu tohoto ukazatele (zejména po roce 2004), což si polští experti zabývající se trhem práce vysvětlují možností čerpat prostředky z fondů Evropské unie, v Česku takový nárůst sledovat nelze. Větší podíl výdajů na APZ na HDP v Polsku je však logický, neboť pro zemi je nezaměstnanost daleko větším problémem než je tomu v Česku a tak se vyšší hodnota ve zmiňovaném ukazateli dala očekávat.

Obě země můžeme též srovnat ve výši finančních prostředků, které připadají na jednoho nezaměstnaného. V Česku se suma na jednoho nezaměstnaného za devět sledovaných let dostala na hodnotu 56,1 tisíc korun. V Polsku dosahuje tentýž ukazatel hodnoty v přepočtu 36 tisíc korun. Což by pro změnu svědčilo o skutečnosti, že Polsko nepomáhá nezaměstnaným najít novou práci tak jako Česko.

Na tuto otázku tak neexistuje jednoznačná odpověď, zaleží spíše na tom, z jakého úhlu pohledu se na ni díváme.

- **Je rozdělení dotací mezi regiony obdobné v obou zemích - dostávají nejvíce ty regiony s nejvyšší mírou nezaměstnanosti?**

Ano, obě země jsou si i v tomto podobné. Jak v Česku, tak v Polsku dostávají největší finanční prostředky ty regiony, které registrují největší počet nezaměstnaných. Pravidla jsou v obou

zemích nastavena tím způsobem, aby výše prostředků byla přímo úměrná počtu nezaměstnaných (resp. počtu nezaměstnaných do 25 let, nad 50 let, atd.). Rovněž kvantitativní analýza potvrdila, že tomuto tak skutečně je a největší finanční prostředky na obyvatele jsou skutečně v těch regionech, které jsou nezaměstnaností postiženy nejvíce. V Česku se jedná především o oblasti Jesenicka, Bruntálska a Severní Čechy. V Polsku jde především o oblasti v blízkosti hranic s Německem (Lubušské a Západopomořanské vojvodství) a dále pak pobřeží Baltského moře (Pomořské, Varmijsko-Mazurské a Kujavsko-Pomořské vojvodství).

- **Předpokládám, že největší prostředky jsou poskytovány do regionů, jejichž úřady práce vykazují největší počet nezaměstnaných a stejně tak předpokládám, že tato teze je platná pro obě sledované země.**

Hlavní hypotézu této práce tedy můžeme potvrdit. Největší prostředky jsou skutečně poskytovány do těch regionů, jejichž úřady práce vykazují největší počet nezaměstnaných. Tato skutečnost byla potvrzena provedením Spearmanova korelačního koeficientu (viz tab. 5.1) mezi pořadím podle okresů podle počtu nezaměstnaných a pořadím okresů podle jejich výdajů na APZ a kartogramem znázorňujícím výdaje APZ vztahované na 1 obyvatele daného okresu (viz obr. 5.2)

Tato bakalářská práce nastínila problematiku regionalizace veřejných politik. Vzhledem k rozsahu práce nebylo možné zkoumanou problematiku zcela pokrýt a je třeba připomenout možnost rozpracování sledované tematiky i v dalších, rozsáhlejších pracích. Při zpracování této práce vyvstávaly otázky, kterým se práce nevěnuje, nicméně na které by bylo přínosné odpovědět.

Samotnou analýzu by bylo možné věnovat efektivitě jednotlivých regionů ve využívání prostředků APZ. Této problematice se práce nevěnovala, nicméně zjištěná data naznačovala, že jednotlivé regiony se v tomto liší. Bylo by tedy přínosné zjistit, ve kterých regionech jsou přidělené finanční prostředky využívány úspěšně a skutečně snižují počet nezaměstnaných a ve kterých nikoliv.

Námětem pro analýzu je též úspěšnost regionů při čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu. Kvantitativní analýza této práce ukázala, že tyto prostředky tvoří velmi významný zdroj příjmů jednotlivých menších územních celků (pro české okresy v roce 2007 takřka 40 %) a schopnost jednotlivých úřadů práce si tyto prostředky zajistit tak hraje klíčovou roli.

V této práci byly studovány dvě země bývalého východního bloku, země, jež věnují na APZ, ve srovnání s některými zeměmi západní a severní Evropy, spíše menší částky. Při samotném výzkumu se také ukázalo, že tyto země jsou si v celkové hodnotě poskytovaných dotací i v způsobu jakým tyto prostředky distribuují mezi regiony poměrně podobné. Nabízí se proto

možnost komparace Česka také s některou zemí na západ od českých hranic (Německo, Švédsko, aj.). Je totiž otázkou, zda i země, které na APZ věnují mnohem větší finanční prostředky, postupují při jejich rozdělování podobně, či zda zde se tento postup výrazně liší.

Na druhou stranu je možné zabývat se srovnáním Česka i s ostatními státy s podobnými výchozími podmínkami. Nabízí se například komparace se státy, které rovněž v květnu 2004 přistoupily do Evropské unie a měly tak nově možnost čerpat finanční prostředky z ESF. Je totiž otázkou jak moc tento fakt ovlivnil fungování trhu práce. K tomuto účelu by mohly být použity například Slovensko, Maďarsko, Slovinsko či pobaltské státy (Litva, Lotyšsko, Estonsko).

Námětem pro další studie může být také doplnění této práce o kompletní regionální analýzu za Polsko. Ačkoliv se podařilo nashromáždit takový objem dat, který značně vypovídá o situaci v této zemi, bylo by i zkompletování tohoto datového souboru přínosné. Ze zkušeností, které byly při tvorbě této práce získány, však vyplývá, že takové zkompletování by si nejspíše vyžádalo osobní kontakt s jednotlivými powiatovými úřady práce.

Bylo by rovněž vhodné, zabývat se dopadem i jiných veřejných politik, jejichž primárním úkolem není podpora jednotlivých regionů. Lze jmenovat například dopravní politiku, energetickou politiku a podobně. I v těchto případech by bylo přínosné vypracovat regionální analýzu a zjistit tak charakter regionální distribuce výdajů v rámci zmiňovaných politik.

ZDROJE

- BLAŽEK, J., CSANK P. (2007): Nová fáze regionálního rozvoje v ČR?. Sociologický časopis. 2007, roč. 45, č. 5, str. 945-965.
- BLAŽEK, J. MACEŠKOVÁ, M. (2008 forthcoming): Regional analysis of public capital expenditure: to which regions is public capital expenditure channeled to – to “rich” or to “poor” ones?
- BUCHTOVÁ, B. a kol. (2002): Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2002. 240 s. ISBN 80-247-9006-8.
- CALMFORS, L. (1994). "Active Labour Market Policy and Unemployment: A Framework for the Analysis of Crucial Decisions", OECD Economic Studies, 22 s.
- ČECHOVÁ, K. (2006): Aktivní politika zaměstnanosti. Diplomová práce. FSV UK, Praha, 98 s.
- ČESKO. Zákon č. 435 ze dne 1. října 2004 o zaměstnanosti. In *Sbírka zákonů České republiky*.
- Český statistický úřad. Vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji 1990-2003. 2004. Český statistický úřad – Ústí nad Labem [online]. ČSÚ [cit. 2008-06-18]. Vývoj nezaměstnanosti v České republice od roku 1990. Dostupný z WWW <[http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/87002C2C1B/\\$File/42080402t.pdf](http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/87002C2C1B/$File/42080402t.pdf)>.
- GORZELAK, G., HERBST M. (2008 forthcoming): Integrating Employment, Skills and Economic Development, Draft report: Poland.
- KOUKALOVÁ, L. (2006): Účinnost programů APZ ve vybraném regionu. Bakalářská práce. Katedra veřejné ekonomie ESF MU, 72 s.
- KWIATKOWSKI, E., P. KUBIAK (1998), 'On Some Determinants of Regional Unemployment in Poland in Transition', *Statistics in Transition*, vol. 3, no. 4, pp. 705-21.
- HAMPL, M. (2005). Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. Praha. PŘF UK.
- MACEŠKOVÁ, M. (2005): Analýza regionálních dopadů fiskální politiky: obecné principy a příklad České republiky. Magisterská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK, 143 s.
- MALÁČ, L. (2007): Regionalizace evropských politik: případová studie evropské sociální politiky. Diplomová práce. Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií. FSS MU, 103 s.
- MOLLE, W. (1990): The Economics of European Integration. Theory, Practice, Policy. Hants (England), Dartmouth Publishing Company Limited, 547 s.
- NOSEK, V. (2006): Regionální podmíněnosti společensko-ekonomické diferenciaci v Česku. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK, 94 s.

NOSEK, V. (2005): Dlouhodobý vývoj mezinárodní socio-ekonomické diferenciacie světa. Ročníková práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, 48 s.

NOVOTNÝ, J. (2004): Společensko-ekonomická diferenciacie světa se zvláštním důrazem k rozdílům regionálním. Disertační práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, 167 s.

OECD (2006): OECD Employment Outlook. OECD, 23 s.

OSTAPOWICZ M, OSTAPOWICZ H. (2005): Uniwersytet Gdański [online]. Źródła finansowania działań instytucji rynku pracy w warunkach wspólnotowych [cit. 2008-06-12]. Dostupný z WWW<ekonom.univ.gda.pl/mikro/konferencja/pdf/Ostapowicz.pdf>.

PASTORE F., NEWELL A. (2006): Regional Unemployment and Industrial Restructuring in Poland. Eastern European Economics, M. E. Sharpe, Inc., roč. 44, č. 3, s. 5-28.

PAVLÍK Z., RYCHTAŘÍKOVÁ J., ŠUBRTOVÁ A. (1986): Základy demografie. Praha. Academia. 736 s.

SAMUELSON, A., NORDHAUS W. (1991): Ekonomie. Praha, Svoboda.

SIROVÁTKA, T., RÁKOCZYOVÁ, M. (2002): Rozsah a cílenost programů aktivní politiky zaměstnanosti v ČR, zájem o programy a motivace účastníků, Hodnocení programů aktivní politiky zaměstnanosti na lokálním trhu práce. Praha, Brno: VÚPSV.

SIROVÁTKA, T., RÁKOCZYOVÁ M., HORÁKOVÁ M., KULHAVÝ V. (2003): Hodnocení programů aktivní politiky zaměstnanosti na lokálním trhu práce. Brno. VÚPSV

SIROVÁTKA, T., RÁKOCZYOVÁ M., HORÁKOVÁ M., KULHAVÝ V. (2006): Hodnocení efektivity programů aktivní politiky zaměstnanosti v ČR. Brno. VÚPSV

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ (2007): Statistická ročenka trhu práce. MPSV.

TOMEŠ, J. (1996): Vývoj regionálních rozdílů v nezaměstnanosti jako indikátor transformačních změn. In: Hampl, M. a kol.: Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. Praha, PřF UK, s. 255-302.

TOWALSKI, R. (2003): Ocena funkcjonowania Funduszu pracy. Eiroonline Document PL0212106FPL. Dublin. European industrial relations observatory on-line.

PŘÍLOHY

P. 1 Výdaje okresních úřadů práce na programy aktivní politiky zaměstnanosti v letech 1999-2007 (v tisících korun)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Praha	12 946	29 054	21 129	52 589	25 471	48 843	41 102	98 623	233 945
Středočeský kraj	119 107	166 415	187 519	155 995	162 859	198 860	185 378	293 118	320 179
Benešov	8 578	13 492	16 868	10 690	11 866	12 028	11 778	10 976	9 218
Beroun	4 850	7 285	5 800	4 450	5 774	9 399	9 372	6 488	5 887
Kladno	35 998	32 549	36 504	39 483	31 245	39 991	38 713	25 157	24 826
Kolín	10 439	14 768	15 997	15 401	18 751	22 965	19 372	18 540	13 536
Kutná Hora	13 241	21 340	22 983	13 878	18 985	19 495	19 111	19 883	16 901
Mělník	6 836	14 405	19 154	13 221	18 136	19 183	20 052	22 183	25 567
Mladá Boleslav	4 433	6 942	5 719	8 292	5 764	10 249	8 956	7 310	7 756
Nymburk	7 385	10 837	14 074	15 070	15 132	14 993	16 552	17 484	17 039
Praha-východ	319	2 158	3 402	5 257	2 698	2 993	3 561	3 618	4 350
Praha-západ	2 527	4 350	6 167	4 633	5 445	7 286	5 201	4 560	5 250
Příbram	17 887	24 039	26 937	15 730	19 883	28 928	23 288	146 657	179 870
Rakovník	6 614	14 252	13 916	9 888	9 180	11 350	9 421	10 262	9 979
Jihočeský kraj	68 960	103 110	119 203	161 216	125 121	161 617	149 335	236 741	213 962
České Budějovice	13 339	19 386	30 447	60 897	33 107	37 802	31 984	102 990	95 131
Český Krumlov	9 000	10 563	11 889	10 231	8 123	12 480	14 591	15 498	15 843
Jindřichův Hradec	6 253	10 945	11 020	8 608	11 011	15 496	14 081	13 839	12 210
Písek	11 042	16 472	15 558	32 655	23 057	31 978	31 736	45 827	35 703
Prachatice	7 585	12 136	11 037	10 925	16 308	18 988	22 482	22 932	20 453
Strakonice	8 923	16 234	18 577	11 865	12 042	16 474	15 427	18 865	20 611
Tábor	12 818	17 373	20 675	26 035	21 473	28 399	19 035	16 791	14 011
Plzeňský kraj	50 905	87 098	85 770	96 354	78 708	92 178	94 373	141 643	142 508
Domažlice	2 688	5 457	5 288	3 858	3 779	4 795	7 267	6 842	5 483
Klatovy	5 003	9 152	12 901	9 229	8 766	13 637	12 322	11 755	10 629
Plzeň-město	19 993	26 976	26 731	51 416	30 705	35 941	33 325	82 304	92 279
Plzeň-jih	3 851	6 130	5 838	4 196	3 232	4 567	5 869	4 615	4 161
Plzeň-sever	7 955	11 915	12 830	10 188	8 639	10 119	11 322	11 406	8 363
Rokycany	3 547	7 567	9 894	7 125	8 788	9 165	8 852	8 287	6 191
Tachov	7 868	19 901	12 288	10 342	14 799	13 954	15 416	16 436	15 402
Karlovarský kraj	22 273	51 695	57 698	47 411	57 677	81 156	83 523	108 016	115 363
Cheb	6 496	12 150	12 419	8 656	10 783	18 300	20 282	16 393	16 302
Karlovy Vary	4 765	18 348	20 583	19 515	24 781	34 776	34 659	66 216	74 733
Sokolov	11 012	21 197	24 696	19 240	22 113	28 081	28 582	25 406	24 328

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ústecký kraj	427 493	652 789	756 352	637 227	566 407	688 793	669 464	734 185	792 321
Děčín	51 819	108 106	120 780	104 853	104 466	105 999	93 584	93 745	66 382
Chomutov	73 361	96 648	116 155	81 481	69 152	101 924	94 310	102 659	130 686
Litoměřice	42 782	68 344	86 962	87 916	76 102	87 457	61 500	72 745	43 688
Louny	69 454	83 214	96 631	73 651	70 863	92 793	81 650	58 178	62 874
Most	79 699	135 499	165 376	119 960	101 999	120 071	146 513	153 142	126 361
Teplice	60 878	69 925	67 734	67 143	53 859	73 619	70 210	79 153	68 207
Ústí nad Labem	49 500	91 053	102 714	102 222	89 966	106 930	121 697	174 562	294 123
Liberecký kraj	64 426	93 022	97 336	85 589	95 359	109 314	102 863	141 099	167 735
Česká Lípa	14 484	26 368	29 398	18 001	20 891	23 282	26 416	23 770	25 318
Jablonec nad Nisou	12 999	10 679	11 028	15 459	14 289	17 984	15 899	20 381	16 197
Liberec	28 945	42 926	40 999	38 871	43 242	48 261	43 309	81 856	112 296
Semily	7 998	13 049	15 910	13 258	16 937	19 786	17 240	15 091	13 924
Královohradecký kraj	51 892	89 073	93 483	69 294	73 316	108 266	108 207	135 571	152 153
Hradec Králové	17 494	32 051	29 727	18 573	16 620	31 303	25 491	62 991	81 708
Jičín	7 980	11 446	12 098	9 005	9 709	12 800	13 187	12 045	13 082
Náchod	10 781	19 733	21 632	18 661	22 418	28 469	27 098	23 393	24 477
Rychnov nad Kněžnou	8 149	11 321	13 338	10 849	8 729	19 000	21 143	18 738	14 699
Trutnov	7 488	14 522	16 688	12 206	15 840	16 695	21 287	18 403	18 187
Pardubický kraj	88 588	125 733	137 505	141 349	122 263	163 004	154 482	193 310	207 752
Chrudim	21 414	26 878	32 050	38 270	31 117	39 800	38 390	30 117	31 009
Pardubice	20 908	39 417	35 196	32 048	28 948	42 656	42 594	90 327	110 290
Svitavy	34 283	40 395	49 964	46 368	42 731	59 199	49 148	47 152	38 670
Ústí nad Orlicí	11 983	19 043	20 294	24 664	19 467	21 349	24 350	25 715	27 783
Vysočina	116 884	173 121	175 803	137 558	148 309	175 397	159 299	200 773	205 384
Havlíčkův Brod	8 883	14 694	14 456	8 681	11 903	14 988	16 653	16 077	13 979
Jihlava	13 393	18 056	17 299	14 810	16 560	21 006	22 951	71 930	107 626
Pelhřimov	11 325	12 623	11 941	6 950	10 658	11 575	13 088	13 305	13 111
Třebíč	36 496	75 188	72 582	53 300	48 485	59 790	53 491	52 629	31 172
Žďár nad Sázavou	46 787	52 560	59 525	53 817	60 703	68 037	53 116	46 833	39 496

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Jihomoravský kraj	176 882	283 048	295 655	261 064	259 780	379 768	426 700	420 651	443 455
Blansko	12 299	20 493	27 270	19 399	23 411	29 996	23 798	24 277	20 262
Brno-město	32 081	59 469	48 058	72 236	47 198	46 407	53 324	86 378	218 960
Brno-venkov	11 360	14 830	18 580	15 800	14 257	27 629	22 460	73 390	19 694
Břeclav	24 975	26 968	34 400	25 372	27 160	39 799	37 756	31 833	29 647
Hodonín	41 993	96 262	95 282	68 484	78 192	141 346	198 659	113 273	89 500
Vyškov	19 998	26 044	26 690	23 424	22 363	41 371	40 267	35 479	25 735
Znojmo	34 176	38 982	45 375	36 349	47 199	53 220	50 436	56 021	39 657
Olomoucký kraj	145 029	239 853	265 312	183 583	170 721	257 304	256 467	315 855	299 175
Jeseník	17 158	45 642	52 985	25 108	23 862	52 999	50 343	47 804	38 200
Olomouc	44 978	52 810	57 431	37 204	35 136	74 736	80 776	151 970	167 350
Prostějov	14 936	31 283	28 223	24 076	12 653	18 549	18 881	19 786	19 945
Přerov	40 648	66 121	74 473	57 864	60 180	65 022	57 116	46 697	37 800
Šumperk	27 309	43 997	52 200	39 331	38 890	45 998	49 351	49 598	35 880
Zlínský kraj	85 291	164 127	119 635	157 323	109 570	143 346	154 208	212 995	236 819
Kroměříž	16 820	23 727	23 040	25 591	19 767	23 999	30 977	35 233	26 601
Uherské Hradiště	12 541	56 049	22 000	27 712	25 984	22 995	27 134	30 522	28 504
Vsetín	38 943	54 952	44 490	51 079	34 259	53 592	52 037	48 366	36 438
Zlín	16 987	29 399	30 105	52 941	29 560	42 760	44 060	98 874	145 276
Moravskoslezský	287 900	531 265	568 387	459 866	432 425	561 433	582 546	623 321	650 445
Bruntál	30 928	60 463	65 896	46 487	57 152	76 089	95 217	102 761	98 053
Frýdek-Místek	49 485	89 450	99 040	80 825	66 527	82 994	84 424	72 538	59 270
Karviná	68 118	98 370	107 088	96 330	98 999	99 800	108 067	104 778	103 696
Nový Jičín	34 000	55 223	55 599	46 884	44 882	61 477	62 134	54 329	43 365
Opava	32 873	101 519	77 265	61 079	66 848	79 720	72 046	70 454	51 838
Ostrava-město	72 496	126 240	163 499	128 261	98 017	161 353	160 658	218 461	294 223

P. 2 Výdaje powiatových úřadů práce na programy aktivní politiky zaměstnanosti v letech 1999-2007
(v tisících zlotých)

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Velkopolské (35)	67 537,5	44 289,4	39 523,8	39 746,9	111 425,9	119 092,9	164 773,5	159 059,0	197 812,1
Poznaň									
Kalisz									
Konin									
Leszno									
powiat jarociński	2 720,6	1 362,0	1 199,7	1 234,1	3 565,6	4 030,7	5 810,3	5 829,8	8 770,2
powiat kolski						4 573,9			
powiat koniński	5 580,0	4 652,3				8 209,2			
powiat pilski	4 070,5	2 562,7	1 810,2	1 895,3	3 381,7	4 111,2	5 493,7	5 477,8	6 053,3
powiat średzki						2 654,4			
powiat złotowski				1 229,4	5 003,5	3 807,1	4 801,4	5 061,7	4 988,4
powiat czarnkowsko-trzcianecki	3 332,4	1 902,8	1 628,8	1 513,0	3 743,1	3 291,5	4 179,5	3 188,3	4 024,7
powiat gnieźnieński					2 544,2	4 268,4			
powiat gostyński	1 313,3	1 374,2	524,3	912,3	2 800,6	3 558,9	4 394,9	4 637,3	6 079,9
powiat grodziski						2 475,3			
powiat chodzieski						2 709,0			3 180,6
powiat kaliski	3 200,0	1 955,5	2 674,4	2 232,9	5 316,9	6 028,2	8 905,6	7 514,3	8 797,0
powiat kępiński						2 236,5			
powiat kościański						4 198,0			
powiat krotoszyński						4 688,3			
powiat leszczyński						3 598,7			
powiat międzychodzki	616,7					1 608,6			
powiat nowotomyski						2 306,7			
powiat obornicki	914,4	533,1	552,1	843,5	1 999,9	2 406,4	4 041,7	3 532,8	3 576,4
powiat ostrowski						4 907,2			
powiat ostrzeszowski						2 083,6			
powiat pleszewski						3 347,0			
powiat poznański				2 484,8	17 651,7	9 670,5	14 205,4	11 809,5	14 604,8
powiat rawicki						2 346,8	3 300,4	3 691,8	3 450,7
powiat ślępecki	2 841,9	1 971,2	1 468,7	1 271,7	2 750,1	3 202,0	3 659,2	3 722,9	5 119,6
powiat śremski						3 572,0			
powiat szamotulski	939,3	527,6	439,4	1 240,0	4 255,7	5 651,7	5 961,2	4 903,5	4 690,9
powiat turecki	4 330,3	2 832,7	1 916,3	1 911,9	4 607,6	4 084,0	4 259,1	3 765,4	5 525,0
powiat wągrowiecki						3 994,4			
powiat wolsztyński						2 580,9			
powiat wrzesiński						3 542,0			

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dolnoslezské (29)						118 773,6	168 636,8	174 852,6	223 842,7
Wrocław									
Legnica									
Jelenia Góra									
powiat bolesławiecki						3 653,5	4 579,6	5 024,1	6 492,3
powiat średzki						2 280,9	2 746,9	2 630,4	3 286,0
powiat zgorzelecki						3 400,0	4 916,9	5 682,9	6 469,6
powiat dzierzoniowski	8 816,2	3 339,6	2 825,9	3 034,1	5 646,8	5 027,3	7 864,1	9 642,8	12 000,4
powiat głogowski						3 393,4	4 898,1	5 395,2	7 885,2
powiat górowski						1 630,6	2 698,8	3 285,2	4 767,1
powiat jaworski	2 829,0	2 693,2	1 794,6	1 282,3	3 849,7	3 173,5	4 781,2	5 424,6	7 604,1
powiat jeleniogórski	4 588,0	1 204,0	1 899,9	2 115,0	7 342,2	5 045,0	9 109,8	8 396,8	11 456,0
powiat kamiennogórski						2 610,8	3 136,1	3 442,7	4 609,1
powiat kłodzki						10 068,3	16 159,9	16 654,2	22 497,8
powiat legnicki						8 384,5	11 159,0	11 383,2	18 810,7
powiat lubański						2 819,5	3 779,3	4 231,0	5 183,0
powiat lubiński						4 373,1	5 765,6	4 876,6	6 295,1
powiat lwówecki						2 086,9	4 122,8	3 811,5	4 405,7
powiat milicki						1 335,5	1 828,2	1 938,5	2 345,4
powiat oławski						3 297,7	4 816,3	4 741,9	6 009,4
powiat oleśnicki						3 395,3	5 231,2	4 893,5	5 584,1
powiat polkowicki						3 235,5	4 844,0	4 505,9	6 082,8
powiat strzeliński						2 297,1	3 208,9	3 396,3	4 313,4
powiat świdnicki	6 330,0	4 991,1	3 510,0	3 488,7	7 618,3	7 763,6	10 274,6	10 448,6	12 478,0
powiat trzebnicki						2 979,6	4 310,8	4 297,6	6 102,9
powiat wałbrzyski						16 281,5	16 651,0	16 963,2	19 665,0
powiat wołowski						1 631,5	2 313,8	2 523,5	3 381,5
powiat wrocławski						10 585,4	18 153,4	19 710,3	21 520,6
powiat ząbkowicki						4 707,9	6 189,5	6 306,0	7 346,7
powiat złotoryjski						3 315,7	5 097,0	5 246,1	7 250,8

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Lodžské (24)	181 543,1								
Łódź									
Piotrków Trybunalski									
Skierniewice									
powiat bełchatowski	3 104,3	2 486,5	2 469,2	2 073,5	4 486,6	3 765,7	5 898,1	6 156,3	7 092,8
powiat brzeziński				566,7	1 651,1	1 341,9	1 678,4	1 771,1	2 519,2
powiat kutnowski									11 313,2
powiat łaski									3 569,4
powiat łęczycki									5 263,8
powiat łódzki wschodni									49 450,2
powiat łowicki									3 849,5
powiat opoczyński	3 437,4	3 764,0	2 819,6	2 670,6	3 431,6	3 357,5	5 469,4	5 945,4	7 709,8
powiat pabianicki	5 218,0	5 564,4	4 602,5	2 206,2	8 779,4	6 829,0	8 156,5	9 017,7	10 730,6
powiat pajęczański									3 551,1
powiat piotrkowski	3 908,3	3 158,2	1 724,0	2 583,6	3 832,9	4 753,9	6 692,8	8 332,1	9 584,4
powiat poddębicki									3 897,0
powiat radomszczański									7 100,8
powiat rawski							1 981,3	2 222,1	2 892,2
powiat sieradzki	2 908,3	2 157,5	2 130,2	1 397,2	3 550,3	3 066,8	6 125,9	7 146,8	9 074,1
powiat skierniewicki									5 218,8
powiat tomaszowski	6 109,1	5 384,1	3 833,7	3 587,0	6 013,7	5 538,1	8 032,0	9 615,5	10 476,5
powiat wieluński	2 500,3	2 053,1	1 414,1	890,8	1 987,6	1 945,3	2 908,9	3 257,9	4 435,2
powiat wieruszowski									2 739,2
powiat zduńskowolski		1 091,0	944,8	738,4	3 046,9	3 202,9	4 648,7	5 973,9	7 453,8
powiat zgierski	9 708,3	4 405,2	3 600,8	3 739,7	7 999,8	5 765,0	8 137,8	9 514,9	13 621,5

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Slezské (36)	73 148,0	49 148,0	47 069,5	44 539,4	120 788,7	130 810,1	180 559,0	193 484,6	231 725,1
Sosnowiec	4 769,7	2 971,3	2 837,3	2 745,8	6 762,2	6 701,3	9 982,3	11 143,3	11 299,2
Katowice	2 078,2	1 311,1	2 012,5	1 926,8	5 124,0	5 890,0	8 914,3	8 923,6	10 925,8
Częstochowa									
Gliwice									
Zabrze	2 617,5	1 917,3	2 602,0	2 430,0	5 587,7	7 764,8	7 748,6	7 363,2	9 142,3
Bytom	1 948,5	2 056,9	2 630,1	2 333,7	5 482,1	7 583,8	6 284,1	6 907,2	10 087,2
Bielsko-Biala									
Ruda Śląska	1 802,9	1 256,4	1 663,0	999,2	2 296,7	2 655,4	3 777,8	4 697,2	5 590,1
Rybnik									
Tychy									
Dąbrowa Górnicza	1 880,0	1 487,7	1 514,2	1 096,1	4 304,9	3 698,1	6 236,2	8 100,0	9 995,0
Chorzów	2 625,8	1 439,9	2 217,9	1 304,8	4 276,2	3 983,2	6 633,0	7 430,8	9 346,0
Jaworzno	1 703,3	1 034,4	1 175,8	1 270,3	3 075,8	3 803,2	5 318,0	5 536,3	6 130,2
Jastrzębie-Zdrój	4 521,4	2 469,5	1 716,7	1 011,3	3 460,5	3 684,0	4 880,9	4 762,1	5 399,5
Mysłowice	794,7	659,9	605,7	619,4	1 706,3	2 002,3	3 218,4	2 861,8	3 453,0
Siemianowice Śląskie	0,0	0,0	0,0	1 426,2	4 313,5	8 212,1	10 894,5	11 270,5	9 529,1
Żory	2 465,2	1 439,6	978,1	831,2	2 360,3	2 244,8	2 857,3	2 541,8	3 108,6
Piekary Śląskie	0,0	0,0	0,0	807,6	1 484,5	1 758,0	2 350,9	3 278,0	3 995,7
Świętochłowice	0,0	0,0	0,0	624,0	1 435,6	1 570,2	2 745,4	2 359,7	3 160,8
powiat rybnicki	3 385,0	2 289,8	1 741,0	1 607,2	4 540,9	5 012,2	6 948,5	6 427,2	8 122,7
powiat będziński	3 074,6	2 082,2	1 565,4	1 763,3	4 535,9	4 427,6	6 105,3	7 841,1	10 106,1
powiat bielski	2 694,3	1 921,1	1 671,5	2 084,9	6 298,2	6 919,3	6 541,7	7 593,5	9 763,1
powiat bieruńsko-lędziński	2 762,5	1 866,8	1 781,7	1 808,7	4 644,3	4 178,4	5 112,1	6 469,1	7 759,4
powiat cieszyński	1 969,2	1 243,0	1 402,9	1 192,8	4 130,2	4 954,0	5 670,7	5 923,3	6 886,5
powiat częstochowski	7 413,7	6 141,5	4 275,8	2 961,0	8 641,3	8 613,6	14 117,7	16 406,7	21 472,6
powiat gliwicki	4 651,0	2 837,8	2 773,7	2 590,0	5 002,3	4 897,2	8 008,8	7 722,5	9 528,8
powiat kłobucki	1 884,2	1 515,5	1 158,6	847,4	2 841,3	2 327,3	3 898,6	3 813,1	4 308,9
powiat lubliniecki	1 864,4	1 208,8	773,5	764,7	2 668,7	2 451,9	3 347,9	3 132,0	3 671,9
powiat mikołowski	0,0	0,0	0,0	396,2	1 580,6	2 495,5	3 452,3	3 142,5	3 744,9
powiat myszkowski	2 722,1	1 850,9	1 467,1	1 437,1	3 593,6	3 310,7	5 638,2	6 552,0	6 876,9
powiat pszczyński	1 201,0	862,8	828,7	1 109,3	2 605,6	2 616,9	3 949,5	3 320,6	3 707,8
powiat raciborski	630,1	467,6	563,1	588,9	1 490,1	1 803,6	2 667,0	2 251,4	2 480,8
powiat tarnogórski	1 312,1	1 612,7	1 502,1	971,1	3 745,5	2 643,0	4 217,9	5 528,5	7 597,1
powiat wodzisławski	2 731,3	1 533,8	1 456,0	1 354,1	3 399,3	4 799,0	6 613,3	6 065,0	7 612,4
powiat zawierciański	5 192,8	2 373,1	2 650,6	2 391,0	5 309,1	4 918,0	8 556,1	9 571,4	11 325,1

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pomořské (20)						97 069,1	125 344,9	126 849,8	160 276,6
Gdaňsk									
Gdyně									
Ślupsk									
Sopoty						4 113,2	4 198,9	4 027,8	5 097,4
powiat bytowski						8 173,9	12 282,5	12 059,2	14 488,2
powiat człuchowski						5 775,6	8 409,6	7 197,7	9 393,9
powiat gdański				3 363,3	10 653,4	10 295,7	14 690,9	15 440,8	15 384,0
powiat chojnicki						6 416,6	7 437,6	7 920,8	10 689,3
powiat kartuski						5 313,9	6 094,5	6 724,9	7 737,4
powiat kościerski	2 593,0	2 079,0	1 448,0	1 284,0	3 590,0	3 712,8	5 271,5	5 424,2	7 917,5
powiat kwidzyński						4 273,3	4 949,5	5 742,3	8 174,6
powiat lęborski	4 795,6	2 216,5	1 678,9	2 004,1	3 982,5	4 544,0	5 875,6	5 596,9	7 348,3
powiat malborski						4 051,1	6 602,8	5 926,0	9 085,4
powiat nowodworski						3 771,7	4 805,7	5 030,1	5 458,0
powiat pucki						2 771,9	3 338,5	3 764,1	4 708,5
powiat słupski						12 041,3	15 110,5	14 933,6	17 908,1
powiat starogardzki						6 516,7	8 336,1	9 347,6	14 431,4
powiat sztumski						3 558,2	4 810,4	5 088,4	6 377,6
powiat tczewski	4 813,8	4 714,9	3 232,6	2 357,4	4 035,0	5 613,8	6 468,9	6 416,7	8 632,9
powiat wejherowski						6 125,4	6 661,4	6 208,7	7 444,1
Lubušské vojvodství (14)	26 270,6		20 978,4	19 220,9		74 560,4		57 567,1	81 141,9
Gorzów Wielkopolski									
Zielona Góra									
powiat gorzowski							9 920,0	9 900,0	10 000,0
powiat krośnieński	2 828,8	2 197,9	1 951,8	1 958,7	6 018,1	4 501,8	6 203,0	5 750,4	6 600,0
powiat międzyrzecki							5 200,0	4 200,0	5 400,0
powiat nowosolski	4 361,1	4 190,9	3 114,9	2 057,9	5 172,8	5 311,3	7 570,0	6 601,7	8 237,5
powiat słubicki				880,1	3 083,8	2 999,3	3 800,0	3 900,0	5 800,0
powiat strzelecko-drezdenecki							4 900,0	4 800,0	5 800,0
powiat sulciński	1 055,0	1 210,2	765,9	723,5	3 028,0	2 995,2	5 900,0	3 800,0	5 750,0
powiat świebodziński							2 900,0	2 900,0	3 700,0
powiat wschowski							3 000,0	2 800,0	3 000,0
powiat zagański	3 307,0	2 827,0			6 466,8	5 232,7	6 696,7	5 910,8	7 900,0
powiat żarski	5 523,1	3 121,5	2 163,7	1 765,5	5 885,7	5 792,2	8 570,7	7 004,2	9 044,0
powiat zielonogórski							9 900,0	9 900,0	10 100,0

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Malopolské (22)	58 043,7	55 246,8	47 910,7	34 657,9	87 993,8	95 934,7	115 448,0	117 529,4	147 956,0
Kraków									
Tarnów									
Nowy Sącz								10 152,8	6 926,9
powiat nowosądecki	8 318,9	10 279,1	7 330,2	5 594,5	10 012,1	9 466,0	11 395,0	14 963,4	19 732,5
powiat bocheński	1 740,9	1 433,5	1 660,0	1 024,6	4 329,9	5 320,6	5 967,2	5 565,0	5 763,1
powiat brzeski	2 342,3	2 291,3	1 610,9	1 072,7	2 903,7	3 317,4	4 454,1	4 588,4	5 265,8
powiat dąbrowski	3 401,2	2 585,3	2 047,1	1 272,9	2 617,2	3 329,2	4 919,3	5 106,2	6 007,8
powiat gorlicki	3 454,1	4 390,6	3 112,1	2 373,3	3 541,6	3 969,0	5 233,7	5 844,2	7 417,1
powiat chrzanowski	2 839,7	1 891,5	1 677,6	1 201,8	3 424,9	3 427,9	4 858,1	5 294,5	6 896,8
powiat krakowski	6 531,5	5 371,1	6 526,2	5 763,9	17 380,7	17 839,2	19 454,3	19 496,6	24 053,6
powiat limanowski	2 963,2	3 421,4	3 284,7	2 380,0	4 587,4	5 280,5	7 454,7	6 682,6	10 349,4
powiat miechowski	1 683,7	1 182,7	842,0	419,5	1 580,1	1 614,3	2 432,9	2 647,3	3 809,8
powiat myślenicki	1 936,6	1 498,4	1 508,6	804,0	3 835,0	4 404,5	5 284,9	5 455,6	5 625,3
powiat nowotarski	2 667,5	2 294,4	2 021,8	1 375,4	3 987,3	4 838,2	3 921,5	3 832,9	4 909,6
powiat olkuski	3 767,9	3 899,5	3 109,4	2 484,1	3 734,8	3 550,6	5 289,1	5 729,5	8 225,0
powiat oświęcimski	3 278,0	2 934,0	2 543,7	1 699,5	5 355,1	5 804,5	7 122,1	6 781,4	8 789,4
powiat proszowicki	985,9	842,3	603,8	436,2	1 455,8	1 681,7	1 672,6	1 689,4	2 189,5
powiat suski	1 921,1	1 796,1	1 023,4	684,5	2 237,9	2 609,3	3 204,9	2 525,8	3 020,9
powiat tarnowski	5 821,3	4 963,6	4 709,9	3 330,9	8 237,6	8 782,9	11 364,9	11 247,1	13 738,2
powiat tatrzański	851,6	887,4	542,8	421,9	1 221,7	1 841,9	1 734,6	1 314,2	2 104,4
powiat wadowicki	2 438,7	2 127,8	2 664,8	1 519,4	4 936,3	5 235,5	5 361,4	4 733,9	5 920,0
powiat wielicki	1 099,6	1 156,8	1 091,7	798,8	2 614,7	3 621,5	4 322,7	4 031,4	4 137,8

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Západopomořanské (21)							131 732,2	145 039,6	170 687,5
Szczecin							12 401,3	12 597,4	15 668,5
Koszalin									
Świnoujście							1 654,5	1 890,0	2 013,0
powiat stargardzki							10 012,8	10 632,8	12 070,5
powiat gryfiński							7 643,6	8 062,6	9 025,9
powiat goleniowski							6 282,8	7 375,6	8 926,2
powiat szczecinecki							9 967,3	12 301,8	13 582,4
powiat kołobrzeski							3 688,2	2 906,5	3 190,1
powiat myśliborski							5 278,8	5 463,6	5 807,6
powiat policki							2 846,4	3 575,2	4 246,0
powiat koszaliński				4 055,9	9 078,2	7 899,0	12 060,5	14 672,7	16 322,9
powiat gryficki							7 360,6	7 250,8	10 111,3
powiat drawski							6 734,1	8 428,4	9 534,4
powiat sławieński		2 411,5	2 068,0	1 545,2	3 326,5	3 788,0	5 816,9	7 054,7	8 317,3
powiat walecki							3 355,4	4 251,3	4 760,2
powiat choszczeński							5 922,2	6 602,4	7 432,7
powiat świdwiński							6 383,1	8 090,4	10 465,0
powiat białogardzki	6 600,0	4 411,6	2 049,9	1 840,2	4 263,0	3 876,2	7 984,3	6 335,3	8 002,3
powiat kamieński							4 042,9	4 605,5	5 090,7
powiat pyrzycki							5 442,1	5 171,8	6 241,7
powiat łobeski							6 854,4	7 770,8	9 878,8

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kujavsko-Pomořské (23)							140 414,1	154 161,4	190 502,9
Bydgoszcz									
Toruň									
Włocławek									
Grudziądz									
powiat lipnowski							8 377,9	7 650,2	10 220,5
powiat mogileński	1 967,2	1 555,2	976,1	1 385,7	3 189,3	3 452,1	5 265,2	4 977,6	6 430,9
powiat toruński							14 253,7	14 287,0	18 175,4
powiat chełmiński							3 871,7	4 801,1	6 722,4
powiat aleksandrowski							4 380,3	5 244,3	6 440,5
powiat brodnicki						5 176,3	5 560,2	5 714,2	6 737,2
powiat bydgoski							13 069,1	13 539,1	16 407,9
powiat golubsko-dobrzyński							4 280,5	4 047,9	5 151,1
powiat grudziądzki							14 508,6	15 880,0	19 933,8
powiat inowrocławski							15 642,2	17 973,1	19 994,0
powiat nakielski							7 599,7	7 251,5	10 652,6
powiat radziejowski							4 911,1	4 758,5	5 477,3
powiat rypiński							4 834,9	5 080,2	6 321,2
powiat sępoleński							4 555,9	4 711,3	5 467,8
powiat świecki							7 409,9	6 832,8	8 285,0
powiat tucholski	2 845,2	1 880,7	1 000,4	1 881,7	4 442,3	3 477,1	5 424,3	6 005,4	6 433,7
powiat wąbrzeski							3 906,6	4 020,2	4 665,2
powiat włocławski							13 537,0	13 769,1	16 990,2
powiat żniński							7 711,8	7 617,9	9 996,2

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Lublińské (24)	33 585,5						111 495,9	119 987,9	147 664,2
Lublin									
Chełm									
Zamość									
Biała Podlaska									
powiat bialski			1 964,5				8 336,9	8 895,1	10 640,6
powiat biłgorajski			1 757,2				5 056,3	5 215,1	6 656,7
powiat hrubieszowski			1 371,2				4 944,6	5 391,1	7 506,3
powiat chełmski			2 827,0				7 994,6	8 743,7	11 673,5
powiat janowski			1 008,5				4 006,4	4 091,1	4 599,9
powiat kraśnicki			1 543,8				7 102,9	6 487,5	7 190,4
powiat krasnostawski			1 453,3				3 878,3	4 104,1	4 836,6
powiat łęczyński			970,5				2 636,9	2 896,4	3 626,9
powiat lubartowski			1 816,8				5 213,5	5 300,3	5 754,9
powiat lubelski			3 674,2				16 078,1	18 000,0	21 206,6
powiat łukowski		1 676,5	1 695,5	1 560,3	5 112,6	4 354,6	6 061,9	6 268,9	8 791,4
powiat opolski			1 710,8				4 583,1	5 263,1	6 483,6
powiat parczewski			678,3				2 284,0	2 885,3	3 496,9
powiat puławski			1 809,0				4 842,4	5 077,2	6 007,2
powiat radzyński			835,7				2 855,0	3 125,6	3 628,4
powiat rycki			1 024,1	1 466,3	2 019,3	2 482,1	3 655,6	3 645,8	4 719,1
powiat świdnicki			1 329,5				3 701,4	3 985,9	5 193,9
powiat tomaszowski			1 993,2				5 516,3	6 494,4	7 937,0
powiat włodawski			1 179,3				2 897,6	3 300,7	4 549,6
powiat zamojski			2 943,1				9 850,1	10 944,7	13 164,7

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Svatokřížské (14)	52 438,1	37 132,2	30 232,6	33 334,3	65 713,3	33 680,1	81 131,2	93 058,4	113 565,0
Kielce									
powiat kazimierski							1 203,6	1 404,2	1 662,5
powiat sandomierski	2 066,1	1 696,9	1 627,0	1 000,9	3 073,2	2 495,8	3 545,5	3 878,0	5 261,1
powiat starachowicki	9 255,0	4 330,7	2 958,4	3 276,9	6 078,8	4 206,7	6 305,0	8 589,8	10 792,3
powiat staszowski	3 737,1	2 191,1	2 850,4	1 815,6	4 203,2	3 115,3	4 751,6	4 979,4	6 787,6
powiat buski		1 914,2	1 084,5	829,3	2 428,7	1 770,6	2 825,2	3 300,9	4 306,7
powiat jędrzejowski							4 664,6	5 049,7	5 840,3
powiat kielecki							21 452,4	22 967,3	29 113,0
powiat konecki							9 131,4	10 529,5	12 486,4
powiat opatowski							4 972,8	5 254,6	6 146,1
powiat ostrowiecki							8 274,9	11 411,4	12 371,3
powiat pińczowski	150,0	210,0	250,0	318,9	1 584,0	1 330,2	1 789,7	1 889,7	2 390,4
powiat skarżyski							8 464,6	9 704,2	11 744,6
powiat włoszczowski							3 749,9	4 099,7	4 662,7
Opolské (12)	22 364,3	22 210,6	33 325,0	25 057,1	42 375,4	41 122,2	51 059,7	48 977,8	64 925,9
Opole									
powiat kędzierzyńsko-kozielski									4 384,8
powiat brzeski									9 195,4
powiat głubczycki									3 765,1
powiat kluczborski									4 425,8
powiat krapkowicki									2 842,6
powiat namysłowski									5 176,5
powiat nyski							13 876,1	13 059,8	15 149,5
powiat oleski									2 809,7
powiat opolski							8 191,4	8 371,3	11 566,7
powiat prudnicki									2 926,4
powiat strzelecki							2 181,8	2 407,6	3 405,0

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Podleské (17)	39 704,9	24 668,9	17 445,8	13 811,3	36 890,4	33 683,3	51 099,3	55 403,8	67 211,1
Białystok									
Suwałki									
Łomża									
powiat augustowski	3 710,0	1 332,3	1 151,5	1 258,2	3 362,8	2 543,5	4 200,1	4 481,1	5 883,5
powiat białostocki	6 053,6						10 080,2	11 991,3	12 084,2
powiat bielski	1 817,2								
powiat grajewski	3 531,2								
powiat hajnowski	1 260,1	795,8	503,8	534,6	1 406,8	1 584,8	1 546,7	1 824,6	2 299,7
powiat kolneński	2 874,9								
powiat łomżyński	4 747,2								
powiat moniecki	759,8								
powiat sejneński	2 961,6								
powiat siemiatycki	850,1								
powiat sokólski	2 269,3								
powiat suwalski	5 530,0								
powiat wysokomazowiecki	1 679,9	1 219,2	624,9	650,9	1 924,3	1 885,4	3 078,6	2 160,2	2 822,4
powiat zambrowski	1 660,0	1 179,9	565,0	587,7	1 400,8	1 667,0	3 061,6	3 415,2	4 318,3

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Mazovské (42)	98 172,2	94 181,6	65 174,9	83 545,7	163 474,5	149 284,1	203 930,5	222 213,9	272 002,4
Varšava		1 908,3	2 750,6	3 889,2	12 175,4	13 582,2	20 044,6	25 636,5	22 587,4
Ostrołęka									
Płock									
Radom									
Siedlce									
powiat ostrołęcki	11 009,7	4 206,5	3 021,9	2 501,2	7 328,9	6 653,3	9 018,3	8 990,9	10 338,8
powiat płocki		6 342,5	4 895,3	4 196,5	8 790,1	9 661,4	13 336,7	14 477,1	16 593,0
powiat radomski		17 331,4	9 642,8	12 467,5	21 707,6	17 807,7	23 918,6	23 120,8	32 285,0
powiat siedlecki	2 413,7	2 793,6	2 172,6	1 718,7	4 444,6	4 471,6	7 059,9	7 807,8	9 362,3
powiat żuromiński		1 605,9	963,5	1 032,1	2 792,7	2 886,6	4 692,6	5 003,1	5 165,3
powiat mławski	4 443,0	4 150,6	2 126,7	2 102,1	5 520,7	4 344,4	6 228,3	6 098,4	6 533,8
powiat przasnyski		1 832,5	1 155,3	1 100,7	3 117,1	2 804,4	3 703,2	4 484,7	4 881,5
powiat ciechanowski		2 715,4	1 812,8	2 103,3	4 683,5	3 878,9	5 391,9	5 251,7	7 833,5
powiat sierpecki		2 079,4	1 151,7	1 050,1	3 008,5	3 037,8	3 524,6	3 882,5	4 567,5
powiat makowski	1 614,6	2 200,3	1 041,9	1 125,3	3 116,5	3 125,3	4 364,6	5 180,1	6 121,5
powiat ostrowski		2 081,9	1 270,4	878,3	3 251,1	3 018,8	4 537,6	5 834,1	6 853,1
powiat płoński		3 373,0	1 781,5	1 795,0	5 391,5	4 217,4	6 735,9	6 169,6	9 603,2
powiat pułtuski		2 159,7	1 220,8	1 414,5	3 390,4	3 096,5	4 688,3	5 743,1	6 690,9
powiat wyszkowski		2 289,0	1 512,5	1 304,2	4 099,0	4 288,6	6 715,3	5 818,6	6 793,5
powiat gostyniński		1 519,8	1 357,6	1 174,2	3 337,5	3 222,3	3 404,7	3 726,0	5 139,8
powiat nowodworski		1 834,7	1 068,3	1 038,5	3 923,2	2 992,2	3 164,7	4 474,1	4 229,6
powiat legionowski		954,6	789,3	1 034,4	2 977,5	2 885,6	4 369,2	3 785,1	4 544,9
powiat wołomiński		1 411,0	2 350,6	2 213,4	6 749,6	5 486,8	7 361,4	7 013,6	9 233,7
powiat węgrowski		1 831,8	1 402,2	1 298,3	3 546,6	2 791,0	3 685,2	4 100,7	5 403,9
powiat sokołowski		1 083,5	816,5	564,5	2 231,7	1 862,5	2 665,2	3 410,4	4 128,9
powiat sochaczewski		1 170,3	1 118,1	725,6	3 037,3	2 638,6	3 499,3	3 790,2	4 951,2
powiat warszawski zachodni		1 989,3	598,2	596,5	2 951,1	2 322,5	2 343,8	2 488,0	2 166,3

Vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Mazovské pokračování									
powiat miński	1 287,6	1 387,6	1 186,4	1 059,4	3 943,4	3 337,0	4 916,6	5 472,7	7 074,7
powiat łosicki		948,2	543,1	483,0	1 782,8	1 880,6	2 944,2	3 392,1	4 578,4
powiat żyrardowski		1 303,0	784,2	707,9	3 107,9	2 583,2	3 774,8	4 126,0	4 509,8
powiat grodziski	665,7	482,6	539,7	408,8	1 649,5	1 744,2	1 993,5	2 274,9	2 963,0
powiat przyski		773,1	806,0	586,9	2 309,8	2 291,3	3 020,0	3 494,8	4 398,6
powiat piaseczyński		583,9	524,3	525,3	1 939,4	2 296,5	2 663,4	3 616,2	4 356,2
powiat otwocki		1 349,9	1 118,8	762,8	2 884,2	2 629,9	3 604,5	3 835,1	4 816,5
powiat grójecki		1 510,8	837,6	717,3	3 052,7	2 333,0	3 505,1	4 023,7	5 680,9
powiat garwoliński		1 827,8	1 495,3	1 022,2	4 414,0	3 525,0	4 900,3	5 326,8	6 460,7
powiat białobrzegi		1 240,0	606,0	517,3	2 382,9	1 939,1	2 537,1	3 102,8	3 823,8
powiat kozienicki	1 638,1	1 243,2	1 338,2	788,9	3 401,3	2 510,4	3 597,5	3 839,0	5 113,9
powiat przysuski		2 526,2	1 353,2	1 692,3	3 602,3	3 661,2	5 136,0	5 388,7	6 647,6
powiat zwoleński	1 135,6	1 186,9	960,9	855,2	3 009,8	2 384,0	3 003,5	3 531,2	4 285,6
powiat szydłowiecki	4 619,7	3 424,5	1 579,1	1 734,7	4 628,1	4 173,5	5 178,3	5 088,1	7 148,5
powiat lipski		1 847,5	879,5	784,7	2 703,0	2 299,9	2 787,6	3 402,2	4 135,6

vojvodství	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Varmijsko-Mazurské (21)	35 835,1 96 320,7 79 778,1 121 807,2 128 915,6 157 362,7								
Olsztyn									
Elbląg									
powiat lidzbarski					3 115,2		4 642,2	4 807,4	6 555,7
powiat bartoszycki					5 627,1		5 630,5	7 250,8	8 089,9
powiat braniewski					3 609,3		5 342,6	4 884,9	6 929,6
powiat działdowski					4 987,0		5 516,7	5 873,1	6 964,1
powiat elbląski					11 717,4		13 562,8	14 535,1	16 878,1
powiat elcki					5 568,1		7 048,7	7 018,4	9 844,9
powiat giżycki					4 219,6		5 387,6	5 340,2	6 859,2
powiat gołdapski					2 586,2		3 931,6	4 010,5	5 283,1
powiat iławski					6 362,9		7 377,5	7 238,7	11 115,3
powiat kętrzyński					4 456,0		5 932,1	6 538,3	7 781,3
powiat mrągowski					3 653,9		5 646,1	4 786,7	5 865,4
powiat nidzicki					2 194,1		2 809,3	3 616,0	3 765,4
powiat nowomiejski					3 424,5		3 944,0	4 718,9	6 616,5
powiat olecki					3 014,0		3 702,1	3 750,4	5 389,2
powiat olsztyński					12 229,0		14 673,8	15 476,7	16 658,8
powiat ostródzki					7 509,8		9 859,0	10 339,0	11 596,6
powiat piski					4 862,8		7 592,7	8 881,0	10 808,5
powiat szczycieński					4 986,4		6 016,8	5 976,9	7 652,9
powiat węgorzewski					2 197,4		3 191,1	2 979,4	3 718,4

 powiat neměl úřad práce